

PROFESNÍ SVĚT:

Zemědělec

Říká se, že sedlákem se člověk musí narodit. To je asi ten pocit, který vnímám při práci na poli – dobře se cítím, srdce je spokojené a duše volně dýchá. Mám rád vůni čerstvě obrácené země, když se oře.

Otázka na tělo, Daniel Havlíček / 12

Rozhovor s Radkem Vališkou, hospodářem z Křížlic	9
Past, nebo šance? K restitučně-odlukovému zákonu	37
Diakonie: Česko zná nejlepší pečovatelky	46
Pro děti: Biblický zvěřinec	48

U Vališků, Křížlice

ÚVODNÍK

3 Zemědělec v lednu – D. Ženatá

TŘINÁCT

4 Bible kralická – M. Fůrová

BIBLICKÁ ÚVAHA

5 Vy jste světlo světa – E. Urbanová

TÉMA

7 Poušť a zahrada – T. Pavelka

9 Kdybychom se nedokázali uživit, nemůžeme to dělat. Rozhovor s R. Valíškou – J. Plíšková

OTÁZKA NA TĚLO

12 Co máte rád na své práci?

CÍRKEV ŽIJE

17 Novinky ze školních lavic – R. Čunderlíková

18 Vidím trochu za roh. Rozhovor s M. Špačkem – D. Ženatá

21 Vzpomínky hřejí – Pb+

23 Medaile vděčnosti Věře Lukášové – Š. Grauová

REJSTŘÍK 2012 24

31 Věřící rodina Fafkova – M. Jindra

MOJE CÍRKEV

35 Ke cti a chvále Boží. Rozhovor s H. Hlaváčkovou – D. Ženatá

37 Past, nebo šance? – R. Mazur

41 Dosáhla česká společnost úspěchem komunistů ve volbách politického dna? – J. Kirschner

42 Známe svou církev? – P. Hlaváč

SURSUM CORDA

44 Probuzení, vytržení, výzva k usebrání – L. Moravetz

DIAKONIE

46 Česko zná nejlepší pečovatelky! – ph

SLOVO

48 Krávy – L. Ridzoňová

49 Zastav se na chvíli... – L. Ridzoňová

50 Šest labutí – I. Binar

ÚVODNÍK

Zemědělec v lednu

Co dělá zemědělec v lednu? Zazimován odpočívá jako broučci Jana Karafiáta? V chalupě obložené dřevem občas vstane z kanafasu a uvaří si zelnou polívčičku? Myslím, že to dávno neplatí, platilo-li vůbec kdy. Dnešní hospodář vstane se slunkem, i když to v zimě není v pět, ale třeba po sedmé, a honem podojí krávy, protože svozný plán mlékárenské cisterny je neúprosný. Když obstará dobytek, věnuje se opravám strojů, třídění a pytlování brambor či jiné činnosti podle toho, co pěstuje a chová. Práce těžká, celodenní, úspěšná většinou, pouze když celá rodina přidá ruku k dílu. Přesto v odpovědích na otázku na tělo zaznívá ode všech: toto svobodné a krásné povolání bych nevyměnil za nic na světě!

Jak jste jistě zjistili z obálky prvního čísla Českého bratra 2013, který tímto vstupuje do 89. ročníku, letošním celoročním tématem bude Profesionální svět. Zemědělce vystřídá příště programátor, pak máme v zásobě starostu, zdravotní sestru, učitele a další. Jakási páteřní povolání, která nás provázejí životem, aby byl snazší, pěknější a spokojenější. Doufáme, že vás tento cyklus zaujme.

V novém ročníku se setkáte také s některými novými rubrikami. Rubrika Třináct se bude věnovat významným výročím letošního roku, z nichž nejdůležitější je 400 let od vydání Bible kralické.

Loňská rubrika Církev sloužící se loučí a její místo zaujímá rubrika Moje církev, kde bychom rádi publikovali články zrcadlící angažovaný život v církvi. Doufáme, že o zajímavé příspěvky nebude nouze, snad i s přispěním vás, angažovaných čtenářů.

V tomto čísle najdete také rejstřík příspěvků otištěných v ročníku 88/2012. Sbíráme poslední změny v počtu kusů a faktury k zaplacení předplatného na rok 2013 budeme posílat s únorovým číslem Českého bratra.

Požehnaný rok a inspirativní čtení přeje

Daniela Ženatá

Bible kralická

Do letošního roku vstupujeme také jako do roku 400. výročí druhého vydání jednodílné Bible kralické. Chtěli bychom zde oslavit toto jubileum sérií článků z historie Kralické Bible.

V roce 1564 a znovu 1568 vyšel v bratrské tiskárně v Ivančicích překlad Nového zákona (NZ) od biskupa Jana Blahoslava, který zamýšlel přeložit také Starý zákon (SZ), ovšem tento záměr zmařila časná smrt. Na jeho dílo navázali jeho spolubratři. Jak se píše v *Aktech Jednoty* „roku

1577 začalo (na základě rozhodnutí Úzké rady) vykládání Bible v Evančicích“. Tato činnost byla v důsledku změn v autorském kolektivu přerušena a pokračovala až po přesunu tiskárny do Kralic. Prvních pět dílů, tj. SZ, vydali kraličtí v letech 1579–1588. Základem šestého dílu (1594) se stal již zmiňovaný Blahoslavův překlad NZ, který byl poopraven a rozšířen o poznámkový aparát vlastní celé Kralické Bibli. Tak se jakoby

obloukem překladatelé vrátili k začátku bratrského překladu Písma a jeho revizí potvrdili zásadu, za kterou stál již Blahoslav. Totiž nebát se v zájmu dosažení pravdivějšího obsahu zasahovat do dřívějších redakcí toho kterého díla, ať byla jeho autorem jakákoliv autorita.

Bratrské překladatele vedla k práci potřeba celého jejich církevního společenství mít co nejdůvěrnější biblický text, neboť právě o něj opírali členové Jednoty svůj duchovní život. Autoři si byli vědomi toho, že překlad nenahradí výklad zprostředkovaný duchovním. Právě správcům bratrských sborů bylo určeno vydání Šestidíly, neboť ho její vydavatelé vybavili bohatým poznámkovým exegeticko-filologickým aparát, který měl duchovním správcům jejich úkol usnadňovat. Zájem o Bibli mezi laiky podnítil další vydání Bible kralické, která v podobě určené pro širokou laickou veřejnost vyšla již bez obsáhlých komentářů a dílčích předmluv v jednom svazku v roce 1596 a podruhé v roce 1613.

Důvod, proč byl text Kralické bible opakovaně vydáván, leží v jeho srozumitelnosti. Nebyla to starobylost jazyka, co dodalo překladu vážnost. Naopak. Překladatelé Bible počínaje Blahoslavem použili v Bibli prostou a srozumitelnou řeč, díky které se stal její obsah maximálně aktuální. Že tomu tak bylo, o tom svědčí dlouhodobý vliv Bible kralické na český jazyk a na biblické překlady, které z ní čerpaly.

Rádi bychom požádali i vás čtenáře, zda byste se na obsahu našeho seriálu nechtěli podílet. Třeba máte doma Bibli kralickou po předcích, kteří do ní možná zapsali nějaké sdělení, které se týká buď přímo historie knihy nebo historie vaší rodiny. Napište nám o tom. Dojdou-li nějaké zajímavé ohlasy, pak slibujeme, že z nich připravíme také díl.

Mirka Fúrová

Vy jste světlo světa

(Mt 5, 14–16)

Snad každému z nás přijde samozřejmé, že ráno vyjde slunce. A když není vidět – zůstane schované za oblaky –, přece jen světlo je. Slunce je zdrojem tepla, ale i světla. Světla, které Pán Bůh stvořil jako první. Nemohli bychom bez něho žít. Ani my lidé, ani žádné jiné organismy. Viděli jste někdy rostlinu, která nemá světla dostatek? Popřípadě nemá přísun světla vůbec? Říká se tomu, že je nevyzrálá. Když se na takovou rostlinu podíváte, hned na první pohled uvidíte, že něco není v pořádku. Stonky jsou tenké a vytáhlé a listy jsou spíš žluté než zelené.

Jednou jsem slyšela připodobnit život křesťana k fontáně. Představte si pod sebou tři misky. Z horní teče voda do té, která je pod ní, a z té zase do té poslední. Horní miska představuje náš vztah s Pánem Bohem, druhá vztah ke společenství křesťanů a třetí vztah ke společnosti – naši službu ve společnosti. Moje tendence je starat se dostatečně o tu spodní nádobu. Vždyť to po nás Bůh chce. Sloužit tomuto světu. Jenže je tu jeden háček. Pokud nám do té spodní nádoby nebude přitékat nic z těch předešlých, hrozí nám, že za chvíli zůstane prázdná – pokud je v ní tedy nějaký odtok. A pokud není nebo ho uzavřeme, může se stát, že se voda zkaží. Nejde tedy, abychom se soustředili jen na jednu misku. I Pán Ježíš tu byl proto, aby sloužil lidem, ale taky trávil čas s učedníky i se svým Otcem.

Podobně jako s rostlinami, které nemají dostatek světla, je to s námi křesťany, kteří zanedbáváme vztah s Pánem Bohem – nemáme čas na modlitbu, čtení Písma ani na společenství s jinými bratry a sestrami. Potom jsme slabí, nevyzrálí a nezdraví jako ty rostliny. Nebo jako ta fontána, které dojde voda. V osmé kapitole

Janova evangelia o sobě Pán Ježíš říká, že je světlo světa a že ten, kdo ho následuje, bude mít světlo života. V páté kapitole Matoušova evangelia mluví o svých následovnících jako o těch, kdo jsou světlem světa. Domnívám se, že to je právě proto, že jsou vystaveni působení toho jediného pravého Světla. Jsou blízko Ježíši Kristu. Možná se ptáte: A co my s tím? Co to znamená pro mne? Co mám pro to, abych byl/a světlem, udělat? Ne, my se nemusíme snažit světlem být. My jím už jsme, a to díky Ježíši Kristu. Na nás je jen to, abychom se neschovávali, ale aby nás bylo pěkně vidět a aby byly vidět naše skutky. Ne proto, aby si lidé řekli, jak jsme skvělí, ale proto, aby byl oslaven Bůh.

Zní to pěkně. Co to však znamená konkrétně? Jak má svítit naše světlo? Myslím, že se to bude dít, když budeme sdílet naději, kterou jsme ve svém životě poznali. Když budeme sdílet to, kým pro nás Bůh je, a to jak svými slovy, tak skutky. Nestačí jen slova, ani jen skutky. Možná jste slyšeli výrok: „Skutky mluví hlasitěji než slova, ale beze slov mohou někdy skutky ztratit svůj význam.“ Jinak se tomu taky říká integrita – celistvost. Znamená to, že moje přesvědčení, postoje, slova a skutky jsou v souladu. Naše víra se tedy musí projevovat v našich slovech i skutcích. A bude-li tomu tak, lidé, kteří to uvidí, budou vzdávat chválu našemu Otci v nebesích.

Kéž jsme, nejenom v roce, který je před námi, blízko Ježíši Kristu, abychom tak byli jako silné a vyzrálé rostliny. Zároveň věřím, že i svět, kterému my budeme svítit, bude proměňován. Bude silný, vyzrálý, zdravý a bude vzdávat chválu Bohu v nebesích.

*Eva Urbanová, ordinovaná presbyterka
a seniorátní pastorační pracovnice pro mládež*

Modlitba lednová

Pane Bože,
je zima, země je zmrzlá
přesto tušíme, že pod ledem je život
věříme, že přijde jaro a probuzení

děkujeme, že máme co jíst
děkujeme za lidi, kteří se starají
aby na poli něco vyrostlo

děkujeme za naději a víru
buď s námi, když je nám zima na těle
nebo na duši
zahřej nás
amen

*modlitba Lenky Ridzoňové,
obraz Lydie Férové*

Poušť a zahrada

Proč se nám líbí balíky slámy na poli po žních

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Eden, aby ji obdělával a střežil, uvádí druhá zpráva o stvoření světa. Proto je tedy člověk na světě. A aby byl obrazem Božím, jak uvádí zpráva první.

Na obdělávání země se dá nejlépe ukázat, jakým způsobem je člověk Božím obrazem. Pracuje se zemí, která už tu byla, seje do ní rostliny, které sám nestvořil, kterým dal život někdo jiný. Člověk po Bohu jen předělává – a přece tvoří něco nového. Pole vypadá úplně jinak než divočina.

Bůh pustin

Skutečná divočina ohromuje, vzbuzuje respekt před Stvořitelem – ale žít se v ní nedá. Divoká příroda zůstala na zemi tam, kde se nedá žít. Ne nadarmo nazývaly okolní národy Hospodina Bohem pouště. Hospodin je Bůh, který na rozdíl od různých baalů daleko přesahuje potřeby člověka. Hospodin je Bůh, který klidně stvoří i poušť, stovky čtverečních kilometrů pouště, kde není nic k jídlu, kde se nedá žít. Stovky kilometrů krásné pouštní scenérie, kterou ale nikdo nevidí, protože nemá proč tam chodit. A to už ani nemluvíme o tom množství planet, kam se nikdy nepodíváme a které vidí jen Bůh.

Celé stvoření není pro člověka. Celek stvoření je tu proto, aby tajemnou řečí oslavoval Boha. Ale pro člověka vysadil Bůh zahradu. Zahrada, to je vždy nakonec jen hra na přírodu. Na zahradu si nenasadíte trní, nechováte tam hady a škorpyony. Bůh vysadil pro člověka zahradu, protože člověk měl poznat jen dobré. Jen dobré zamýšlel Bůh pro člověka; proč stvořil zbytek světa, například pavouky velké jako talíř, ví jen Bůh sám.

Pěkné to je!

Člověk, který obdělává zemi, zjednodušuje přírodu. Pole zryje do čtverhranu – v přírodě nemá nic jen čtyři hrany, pokud to vůbec nějaké hrany má. Pole oseje jen pšenicí – na žádné louce přitom

neroste jen jedna bylina. Člověk si tedy z přírody vybírá – ale pěkné to je! Komu se nelíbí zlaté pole v srpnu, komu se nelíbí ty balíky slámy, rozmístěné pravidelně po poli! Je to něco jiného než příroda, je to daleko jednodušší, je to méně – ale je to skoro stejně krásné jako divočina. A udělali jsme to my.

A podle stejného vzorce funguje všechno lidské konání. Třeba takový vědec: někdo, kdo sedí v bílém plášti bez poskvrny ve městě, mluví napůl latinsky a rukama vlastně nic nedělá, někdo, zdálo by se, na úplně opačném konci společenského spektra, dělá nakonec úplně totéž co zemědělec. Podobně jako zemědělec vidí svět v pravých úhlech. Zjednodušuje svět, kreslí si ho tužkou na čtverečkový papír a nechá z něho jen to, co se mu hodí. A i když bude znát vždy jen maličkou výseč Božího řádu, i když to, na co přišel, nikdy nepostihne celou skutečnost, pokud o tom umí zajímavě vyprávět, máme pocit, jako bychom sami byli u stvoření světa. Orat pole stejně jako bádát znamená tvořit svět, kterému

---

V údělu zemědělce se s největší jasností ukazuje úděl člověka. Snad proto užívá Kristus Pán tolik zemědělských podobenství.

---

rozumíme, kde jsme doma, kde máme všechny věci tam, kde je čekáme.

Když odstoupíme od jednotlivých profesí a soustředíme se na samo slovo, jímž Bůh stvořil svět, pak podobně naše slova jsou semínky budoucích věcí, dobrých i zlých. Aby člověk udělal něco velkého, musí o tom nejdříve mluvit. Musí si nejdřív říci, že to udělá. A když si dovede stát za svým slovem, když mu slovo, které jednou vypustil z úst, nedá uhnout, nakonec je proměněn v čin Bůh promluví – a věc se hned stane. Člověk promluví – a žena mu pak říká: „Táto, dodělej už ten plot, mluvíš o tom každý rok.“ Člověk to nakonec udělá. Nemáme na rozdíl od Boha slovo ►

pro všechno. Naše řeč není přesná, a co řekneme, není nikdy hned a nikdy přesně tak, jak jsme to mysleli. Mluvení je stejné jako zemědělství – na omezeném prostoru a s omezenými možnostmi jsme přece podobni Bohu, pokud jsme spravedliví. Řekneme – a ono se časem stane.

Trní a hloží

Zemědělství dal Bůh člověku jako základní požehnání před pádem a uvalil je také na něj jako základní kletbu po pádu. „Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny.“ Dnešní zemědělství už není tak hravé, jako mělo být v Edenu. Na zahrádce

vstoupila divočina, trní a hloží. Bodlák nebo šípek přitom krásně kvete; i koukol, chrpa, svlačec nebo vlčí mák. Rostou si ale po své vůli; stejně tak prší nebo svítí slunce jindy, než by se to hodilo. Slunce nesvítí špatně; i z mraků padá déšť a ne síra. Ale funguje si to po svém. Člověk je součástí světa, který nebyl stvořen v prvním plánu pro něj. Krom toho, co si lidé udělají navzájem, nejvíc škodí příroda, která si, stejně jako hříšný člověk, dělá, co chce.

V údělu zemědělce se s největší jasností ukazuje úděl člověka. Snad proto užívá Kristus Pán tolik zemědělských podobenství (i když jeho učedníci byli většinou spíš rybáři). Zemědělec se musí smířit s tím, že vše není v jeho ruce. Že úspěch záleží na Božím požehnání, které si nelze nárokovat, které Bůh dává podle své tajuplné rady, tedy ne podle zásluh. Zemědělec nejvíc ze všech lidí musí přemáhat hořkost. Zaseje včas, všechno poctivě vykoná – ale ouha, nezaprší. To už není na něm. Že nezapršelo, ovšem hned neznamená, že má Bůh něco proti němu osobně. Déšť se prostě nedá nárokovat.

Skrz to pole

Jinak smýšlí první zemědělec Kain: „Po jisté době přinesl Kain Hospodinu obětní dar z plodin země. Také Ábel přinesl oběť ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku. I shlédl Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar, na Kaina však a na jeho obětní dar neshlédl. Proto Kain vzplanul velikým hněvem a zesinal v tváři.“ Tolik práce si dal Kain, a nikdo to neocení. Bůh mu ale říká: „Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro?“ Práce všeho druhu patří k člověku jako jeho úděl. Zemědělec, i kdyby jeden rok nesklidil, stejně další rok zaseje znovu. Pracovat se prostě musí, ale co se nakonec počítá, je konání dobra.

Na každého člověka číhá pokušení odstranit domnělou překážku úspěchu. Kain kdovíjakým způsobem dojde k tomu, že překážkou jeho ocenění je Ábel, kterého na svém poli odstraní. Jako se v zemědělství skrývá základní požehnání člověka, skrývá se v něm i jeho prokletí. Nevím, zda znáte ten pocit: když jsem na své zahradě vyryl první řádku nového záhonu, začal jsem si velmi zálibně pohrávat s myšlenkou zryt úplně všechno. Zvětšit ten obdělák co nejvíc, stroje vytrhat i s pařezy. Naštěstí jsem při svém pracovním tempu uryl sotva pár metrů. V noci se mi zdálo o zetoru 10540 (76 kW) a obrovské cisterně herbicidu. A o obrovském čtverci zúrodněné země.

Nejlíp to napsal Karel Čapek v povídce Zločin v chalupě, asi ji všichni znáte. Sedlák Vondráček zabije svého tchána, protože prodal pole, které by jinak šlo krásně scelit se sousedním. Nejde mu o peníze, jde mu o to, jak pěkně by ta pole šla

k sobě. V nejzákladnějším povolání se ukrývá to nejzákladnější pokušení: zjednodušit celý svět na moje políčko, na mou práci, na mou vůli. Na hranicích pole, za plotem je nepotřebný svět. Svět, který nám leze do zelí. Který netuší, kolik nám to dalo práce. Sousedí se tak soudí o hrušku spadlou přes plot, bolševik rozorává meze. Filozof, myslitel, vědec prostě ignoruje, co nezapadá do jeho teorie, v skrytu vše takové nenávidí. A vůbec každý člověk má sklon vykládat svět

jako historii svých snah, svého úsilí – a příkoří, která se mu od ostatních dějí.

Za hranicemi našeho pole působnosti vždy ale byl, je a bude Hospodinův svět. Jeho divočina, svět Boha pouště. Ať děláme cokoliv, ať je naše pole působnosti jakékoliv, je to vždy jen zahrádka, kterou nám Bůh přenechal ve svém světě.

Bez Božího požehnání marné lidské namáhání!

Tomáš Pavelka (foto: Ilona Havlíčková)

Rozhovor s Radkem Vališkou

Kdybychom se nedokázali uživit, nemůžeme to dělat!

Ne moc daleko od křížlického kostela, u silnice dolů směrem na Víchovou žije početná rodina Radka Vališky. Vališkovi jsou zemědělskou rodinou po generace a zatím si svůj „status“ drží neochvějně.

Radek Vališka v dobrém slova smyslu „dře“ od rána do večera, v zimě, v létě... Však se taky uprostřed našeho rozhovoru, takřka v půlce věty, najednou zvedl a odkráčel, prý že musí „umýt slepice“, dokud svítí slunce.

Hospodaří se svým mladším bratrem, zemědělským inženýrem. Má ženu a čtyři děti; tři syny v rozpětí sedmnáct až jedenáct let a nakonec sedmiletou „princezničku“.

V kuchyni s námi seděla a hovorů se účastnila i maminka pana Vališky. Kvůli vážným komplikacím po nevydařené operaci kyčelního kloubu se pohybuje jen s velkými potížemi, a jak sama říká, lepší to už bude sotva.

Díky mamince jsem mohla nahlédnout do *Křížlického zrcadla*, zažloutlého bulletinu z roku 1881, vydaného ke stoleté památce tolerančního patentu a připomínajícího

počátky církve evangelické augsburského vyznání v tomto kraji.

V kostele při bohoslužbách má Radek Vališka už spoustu let ohlášky. Kurátor totiž hraje na varhany.

Tak jak je to s tou vaší zemědělskou tradicí?

Tady se hospodařilo odnepaměti! Na sedmi hektarech, se starým chlévem, dědeček s babičkou bydleli v chaloupce kryté doškami, tu dědeček stavěl v šestatřicátém roce. Tenhle dům pak postavil v padesátých letech. O stavbu jsme měli prý požádáno daleko dřív, ale nepovolili nám to.

To se muselo žádat?

No jistě. Ale na výboru byl přípis, ať nám nic nepovolují, dědeček byl označen za kulaka. Hospodařilo se pořád. V chlévě byl kůň, patnáct kusů dobytka... V roce 1975 pak tady to všechno přiřadili ke státnímu statku ve Vítkovicích. Do té doby jsme fungovali na svém.

No ale co v padesátých letech – copak vás nenutili jít do družstva?

Vyhrožovali. Prý že nás nevezmou do školy, samozřejmě jsme museli odevzdávat dávky – mléko, brambory. Maminčina sestra byla učitelka, kolikrát ta byla na okrese, i kvůli církvi... Ale tak strašné to tady zas nebylo. Víte proč? Protože tady, v těch kopcích, hospodařit není jednoduché. Ve Vítkovicích se založilo vůbec první družstvo v okrese, a ono se rozpadlo! Nešlo to, soudruzi to neutáhli. Když tu potom vznikl ten státní statek a my jsme měli velký chlév, udělali nám z něj teletník! Státní telata v našem chlévě!

Máte tady dvě domácnosti; jak se stalo, že jste takhle rozdělení?

Tady v tom domě bydlí teď už jen máma a můj bratr. Táta umřel před čtyřmi lety. Ale bývalo nás tady sedm. Já jsem se v roce 1993 oženil, v tom druhém domě teď tady žije má rodina, žena odtamtud pochází. Je to ve vsi, dole pod kostelem. No ale práci mám tady, chlévy, stroje, všechno. I děti tu mají vlastně takovou přestupní stanici, domů jdou až večer. I moje žena přes den bývá tady, vaří, pomůže taky mámě.

Jaká zvířata vůbec máte? A kolik?

Přes čtyřicet kusů dobytka. Býků je teď pět, ti jsou zvlášť, telata mají taky bydlení jinde.

A pak máme asi třicet slepic. Králíky jsme už zlikvidovali. A ještě je tu štěně, co si nedávno přivedl domů syn, a hodně koček.

A co pěstujete?

Kromě našich pozemků hospodaříme i na padesáti osmi hektarech pronajatých pozemků církevních. Pěstujeme všechny druhy obilí, ale prodá se jen málo, šrotujeme to a většina se zkrmí. A pak brambory – ty prodáváme, vozíme je i do školky.

Myslíte, že děti hospodářství převezmou?

Což o to, pracovití jsou. Někdo přece pokračovat musí. Nechali jsme tu už kus života; a já vím, že mi síly ubývají, za rok mi bude padesát; dvacet let dennodenně vstávat... Do chlíva ráno musíte. Večer taky. Když se má kráva k telení, jdete k ní v noci a už pak třeba neusnete.

A co vaše paní?

Ta táhne domácnosti v těch našich dvou domech.

Nebylo úplně snadné domluvit si s vámi čas naší schůzky, co všechno patří k těm vašim povinnostem?

Vstávám tak po půl šesté. Autem přejezu ten jeden kilometr z našeho domu sem a asi hodinu dělám s bratrem v chlévě. Předkrmit, vykydat, vyčistit, dojit, připravit další krmení...

To stihnete za hodinu?

Taky jsme pěkně zpocení! Někdo si myslí, že sedlák v zimě nemá co dělat. To není pravda, zas jde všechno hůř, musí se odklízet sníh a tak dále. Brácha pak odváží mléko do mlékárny, já jedu zpátky domů pro děti a jede se do školy. Ve

Bratři Vališkovi

Víchové vysadím dcerku, dole v Jilemnici rozvezu kluky. A v poledne znovu. To už se musím ptát – jak pro koho jet. Autobus je pryč, přece je tam nenechám hodinu a půl čekat. V té džungli, jaká tam dnes mezi dětmi je. Třeba včera jsem tam byl třikrát.

Sem vůbec žádný autobus z Jilemnice nejedí?

Jede, ale málokdy. Dnes se to už vůbec nekoordinuje, škola končí a autobus zrovna odjede. Tohle řeknu naplno: za minulého režimu by si to nikdo nedovolil. Protože tím autobusem jezdily i děti funkcionářů!

Takže být tu dnes bez auta?

Úplný nesmysl! Jenže má žena se bojí jezdit, tak musím všechno já.

Když se vrátím, jdu zpátky do chlíva; navážet krmení, pak ty slepice, občas opravit nějaký stroj, do toho někdo přijde, něco potřebuje...

Co ale teprv v létě?!

Proto blahořečím Pánu Bohu, že máme taková děcka. Bez kluků si to vůbec neumím představit. Nejstarší si zapojí za traktor rotačky a jde sekát, to je už kolik let. Letos se to ale teprve legalizovalo, bylo mu sedmnáct, udělal si na traktor řidičák, do té doby jezdil načerno. Místní policajti to vědí.

Jedete někdy taky někam na prázdniny?

No to by mě rozesmálo.

Co roky neúrody? Jak moc jste závislí na počasí? Musíte s tím počítat?

Je to někdy horší, ale nikdy se nestala žádná katastrofa. A vždycky nějakou zásobu máme. Uživíme se dobře. Kdybychom se neuživili, nemůžeme to dělat!

Co si myslíte o zemědělských dotacích z Evropské unie?

Tohle se možná někomu nebude líbit: dotace zrušit! Všechny! Jak budeš dělat, tak se budeš mít. Proč dotovat zemědělce? Ať dotují ten obchod, ty obchodníky, a budou to mít pod kontrolou.

Mléko prodáváme tady sousedům za dvanáct korun. Mlékárna nám dává za litr 7,50. No jo, ale za komunistů dávali třeba 3,50. To přece nehraje! Když rohlík stál třicet haléřů a dnes aspoň tři koruny? A tohle právě oni řeší těmi dotacemi, a to je hloupost.

Co vy jste vlastně dělal za školu?

Zemědělské učiliště – opravář zemědělských strojů, pak jsem dva roky chodil do Chvaletic na nástavbu po tom učilišti, tam jsem maturoval. Přitom jsem pracoval v tom družstvu, byl jsem tam od roku 1978 čtrnáct let, do roku 1992. To se mi stal dost ošklivý úraz – kolo od přívěsu mi přešlo přes nohu. Noha na kusy, otevřená zlomenina. Šest týdnů jsem ležel s nohou na špagátě. Špatně to srůstalo, marodil jsem dva roky.

A to byl takový podstatný zlom v mém životě. Rozhodl jsem se z družstva odejít a začít sám s bratrem naplno.

„Podstatný zlom“ doslova, že? Kdo se tehdy staral místo vás?

Ještě náš otec; máma taky mohla, bratr se mezi tím vrátil z vojny. Ale tenkrát jsme ještě neměli velké hospodářství.

A jak jste se tedy dostali na tu dnešní úroveň?

Přišly restituce a dostali jsme zpátky své pozemky.

Slyšela jsem, že jste prý darovali pozemek na kostel a pro hřbitov, je to tak?

To je moc dávno, to byl náš prapraprapředek Matěj Zelinka. Propůjčil stodolu evangelíkům, když se museli schovávat a měli tajné bohoslužby. A protože katolíci nechtěli evangelíkům povolit na jejich hřbitově ani pohřbívat, rozhodl se právě pro ten kostel a hřbitov pozemek darovat. Místo muselo být schované, odlehlé, ale jak je tam nádherné!

Vaše rodina se asi hlásí k evangelické víře odedávna, pravda?

Ano. Ale i u nás doma se to mění. Děti všeobecně určitě „odpadají“. My jsme do kostela museli, o tom se vůbec nediskutovalo. A já dnes vidím, že to bylo správně. Máma vždycky řekla – to vás nezabije, ta hodina vám nic neudělá. Dnes dětem vadí vstát a já tomu i rozumím, jsou za týden z té školy tak „dobité“ a pak mi řeknou – aspoň nás nech vyspat. Máma s chodítkem už taky nemůže, tak jdu většinou sám.

Vy vlastně chodit i musíte, když máte ohlášky.

Mám taky klíč od kostela. A když se něco v kostele pokazí, přestane fungovat, volají vždycky mne. Taky jsem tady nablízku.

A pokud jde o tu vaši nekončící domácí šichtu, neříkáte si někdy – že já s tím radši nepraštím...?

To víte, když se něco nedaří... Člověk má všelijaké chvíle. Ale že bych opravdu uvažoval o tom, že přestaneme? To ne. Co jiného bychom dělali?

Ptala se Jana Plišková

Co máte rád na své práci?

Daniel Havlíček, zemědělec, Ledce

Asi nejvíce svobodu, po které jsem jako narozený před listopadem 89 tolik toužil. Říká se, že sedlákem se člověk musí narodit. To je asi ten pocit, který vnímám při práci na poli – dobře se cítím, srdce je spokojené a duše volně dýchá. Mám rád vůni čerstvě obrácené země, když se oře.

Jan Chroust, hospodář, Jimramov

Zemědělství je podle mne nejhezčí a nejsvobodnější povolání. Je to do jisté míry dobrodružství, při kterém, ačkoli mohu být přesvědčen, že ho ovládám a rozumím jeho problematice, vždycky musím nakonec přiznat, že pod nebeskou střechou je vždy vrchním hospodářem sám Hospodin. Na důkaz mohu uvést, že moje rozhodnutí například v minulém roce o té či oné hnojařské záležitosti mohlo být naprosto správné a přineslo dobrý výsledek, letos se to samé ukázalo přinejmenším sporné, nebo špatné. Potvrzuje se tím i staré přísloví, že sedlák se celý život učí a nakonec umírá hloupý. Jsem velice rád, že mně toto povolání bylo předurčeno. Nikdy jsem ho nechtěl měnit a až dodnes mě činí spokojeným a šťastným. Musím dodat, že stejně posedlá je i moje životní partnerka. Naše větev Chroustů se zemědělstvím prokazatelně zabývá od roku 1578. Nová generace nás už vystřídala a doufám, že další dorůstá.

Miroslav Kadeřávek, zemědělec a varhaník, Věcov

První, co mě napadlo, je, že jsem stále v práci se svou manželkou, ale někdy to není jen klad. Vidím výsledky své práce – narozené jehně, sklizené pole či louku. Při své práci zemědělce vidím i Boží požehnání. Těší mě i pohled na

moderní techniku, kterou máme. Rád vlastním věci a to se mi v zemědělství bohatě splnilo. Mám kladný vztah k majetku. Přesto doufám, že projdu uchem jehly. Jsem rád, že mám pokračovatele ve svém synovi.

Jindřich Klein, zemědělec a vinař, Nosislav

Nejvíce mám rád sklizeň obilí, brambor, kukurice a hlavně sklizeň hroznů – vinobraní!

Josef Dvořák, chovatel dobytka, Telecí

Na své práci mám rád, že jsem stále ve styku s přírodou, mohu pracovat pod širým nebem, mám volnou pracovní dobu a jsem svým páнем. Velkou radost mám z narození mláďat.

Honza Chroust, zemědělec, Jimramov

Mám rád svobodné rozhodování a také smysluplnou a potřebnou činnost, což zemědělství je. Práce není jednotvárná, ale nemůže to dělat každý.

DaZ

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 27. 11. a 11. 12. 2012 projednala synodní rada 96 titulů. Z nich vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrdila volbu Michaela Erdingera za seniorátního faráře Horáckého seniorátu na polooviční úvazek a Romany Čunderlíkové za seniorátní farářku Pražského seniorátu na úvazek dvoutřetinový. Potvrdila rovněž volbu Marty Židkové za farářku v Brně-Židenicích na čtvrtinový úvazek.

Na vědomí vzala SR zprávu o vykonání předepsané zkoušky Karla Hermanyho a lony Mužátkové a udělila jim osvědčení o způsobilosti k službě ordinovaného presbytera.

Synodní rada prodloužila pověření pastorační pracovníce Zuzaně Smyčkové z Českého Těšína na plný úvazek a pověřila jako pastorační pracovníci Petru Mišterovou v Přešticích na úvazek poloviční.

SR vzala na vědomí rezignaci Ondřeje Halamy na členství v poradním odboru evangelizačním a misijním z důvodu nárůstu jiných povinností. Jmenovala Marii Levou členkou poradního odboru ekonomického.

Hana Pfannová zaslala zprávu o svém studijním pobytu na teologické fakultě v Heidelbergu a oznámila odevzdání práce „Primo Levi – jak je možné přežít extrémní situace“. SR vzala sdělení na vědomí.

Fakulta a bohoslovci

Student bohosloví Michael Pfann vykonal předepsanou praxi ve sboru v Přerově, studentka Alexandra Prčíková ve sboru ve Zlíně a student Kamil Vystavěl ve sboru v Rumburku. Zprávy jak od mentorů, tak od studentů vzala SR na vědomí. Souhlas vyslovila SR se zapsáním studentky bohosloví Anny Halamové mezi kandidáty služby v církvi.

Správa církve

SR vzala na vědomí zprávy ze zasedání seniorátních výborů (SV) Poličského a Poděbradského seniorátu.

Na vědomí vzala SR rovněž zápisy z konventů Jihočeského, Poděbradského, Ústeckého, Královéhradeckého, Horáckého a Libereckého seniorátu. Některé konventy byly volební. SR potvrdila volbu náměstka seniora Poděbradského seniorátu Martina Zikmunda a 1. náhradnice SV z řad kazatelů Heleny Junové. Potvrdila volbu náměstka seniora Ústeckého seniorátu Jiřího Bureše, volbu 1. náhradníka SV Královéhradeckého seniorátu z řad kazatelů Tomáše Molnára, volbu 1. náhradníka SV Horáckého seniorátu z řad laiků Václava Peňáze a 2. náhradníka z řad kazatelů Petra Galluse.

Seniorátní výbor Moravskoslezského seniorátu dává na vědomí svůj souhlas s rozhodnutím sboru v Hranicích na Moravě o zrušení kazatelské stanice v Lipníku nad Bečvou.

Mládež

Oddělení mládeže předložilo přehled akcí v roce 2012, včetně souhrnu finančního výsledku. Díky darům, finanční podpoře různých subjektů a fondu pro práci s mládeží nemusí být schodky hrazeny z celocírkevních repartic.

Jeronymova jednota

SR souhlasila s prodloužením lhůty splatnosti půjčky na profinancování projektu sboru v Moravci z důvodu prodloužení prací na opravě varhan a rovněž sboru ve Mšeně, kde je důvodem posunutí termínu vyúčtování ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu.

Ekumena

Na německý evangelický Kirchentag 2013 do Hamburku delegovala SR Joela Rumla a Liu Valkovou. Souhlasí s účastí Jaromíra Strádala a Pavla Kučery na kur- ►

zech VELKD v Pullachu. Delegovala Daniela Bartoně na konzultaci KEKU o lidských právech v Bruselu. Na přípravnou schůzku pro Setkání křesťanů 2014 ve Vratislavi delegovala Gerharda Frey-Reininghause a Danielu Hamrovou, na setkání evropských představitelů WCRC v Aténách Pavla Rumla a na synod skotské církve v Edinburghu Martinu Sklenářovou. SR jmenovala jako delegáty ČCE do regionální skupiny GEKE – Jihovýchodní Evropa Jindřicha Halamu a Filipa Susu. SR zároveň ukládá ÚCK zprostředkovat výsledky z jednání o tématu vzdělávání poradnímu odboru a komisi pro vzdělávání kazatelů.

Pavel Roubík podal zprávu z ročního zahraničního studia na univerzitě v Marburku, včetně měsíční praxe ve sboru v Gießenu, které vyhodnotil jako velmi přínosné. SR vzala zprávu na vědomí.

Oliver Engelhardt informoval o jednání v Kralicích, které směřuje k zářijovým oslavám 400. výročí Bible kralické.

Diakonie

SR uvolnila z Fondu sociální a charitativní pomoci pro zahraničí částku 150 tisíc korun na pomoc uprchlíkům ze Sýrie prostřednictvím Střediska humanitární a rozvojové pomoci Diakonie ČCE.

Různé

Staršovstvo sboru v Poličce vybízí synodní radu k posílení mediální činnosti, aby se veřejně prezentovaly evangelické postoje v naší zemi. SR souhlasí se zřízením blogu synodní rady na www.e-cirkev.cz.

DaZ

Vyjádření Synodní rady Českobratrské církve evangelické k vývoji ve společnosti

Se znepokojením v těchto dnech sledujeme politickou situaci v naší zemi. Zdá se, že česká politika se dotkla dna – morálně i odborně. Dno je odkryto a to umožňuje, aby se na českou politickou scénu vrátila skupina lidí, jejichž předchůdci zničili kulturu a školství, potlačili iniciativu, převrátili morální hodnoty, vztahy mezi lidmi a zničili mnoho životů.

Nechceme kádrovat a určovat, kdo může za to, že se česká demokracie po 23 letech dostává do potíží.

Obecně lze říct, že je to lidská nenasytost, jež se usadila ve vlivných politických stranách, které mají demokratický program. Možná také slábnoucí ekonomika, která lidem v zemi částečně snižuje blahobyť a vážně ohrožuje skupiny s nejnižšími příjmy a lidi s postižením.

Nemůžeme se smířit s tím, že ve většině krajských rad sedí členové KSČM. Výsměchem je, že v některých krajích se mají členové této strany starat o resort školství a kultury, tedy o hodnoty, které minulý komunistický režim záměrně ničil a způsobil tak nenapravitelné škody.

Těžko se smiřujeme se skutečností, že komunisty přizvala k moci ČSSD, strana, kterou mnozí členové naší evangelické církve v důvěře volí. Některé hodnoty, které má ČSSD v programu, jsou totiž biblické, a proto pro křesťany důležité: péče o potřebné, nemocné, handicapované, chudé, vyloučené na okraj společnosti. Spolupráce ČSSD s KSČM, stranou, která v minulosti těmito hodnotami opovrhovala, činí tento program ČSSD nevěrohodný.

Nezapomínejme na neblahou minulost naší země a jednejme tak, abychom nepromarnili svobodu a všechny její dary.

Děkujeme všem, kteří budují v naší zemi občanskou společnost, zapojují se do aktivit, kteří zápasí o poctivost v politice i v ekonomickém životě, pomáhají potřebným, ohroženým a postiženým, jednájí odpovědně vůči krajině a věnují se výchově a vzdělávání.

Jsme přesvědčeni, že sebevědomá, aktivní a pestrá společnost, která se skládá z odpovědných lidí, je schopna se bránit recidivě totality a směřovat k demokracii.

28. listopadu 2012

WWW.E-CIRKEV.CZ

Novinky z webu

Úvahy nad biblickými texty pro příští rok nesou název *Společné čtení Na každý den 2013*. Na letošním vydání této oblíbené příručky se podílelo pět protestantských církví sdružených ve Společenství evangelických církví v Evropě (zkráceně Leuenberské společenství).

Křesťané různých církevních příslušností se budou ve víře i v životě každý den posilovat četbou týchž biblických textů a úvahou o nich.

Od nového roku budou tyto texty zveřejňovány denně také na oficiálním webu Českobratrské církve evangelické v sekci *Duchovní inspirace Slovo pro tento den*.

DaZ

EKUMENICKÁ RADA CÍRKVÍ

Generální sekretářka

Na valném shromáždění Ekumenické rady církví, které proběhlo 28. 11. 2012, byla jako generální sekretářka potvrzena na další období pro léta 2013 až 2016 Mgr. Sandra Silná.

DaZ

JUBILANTI

Z církevních pracovníků slaví v měsíci lednu 2013 kulaté narozeniny: **Michal Hudcovic** 50.

ÚMRTÍ

Dne 5. prosince 2012 zemřel ve věku 85 let farář ČCE **Vladimír Taich**. Sloužil ve sborech Modřany, Libčice nad Vltavou a Hořátek

UPOUTÁVKA

Nabídka besedy a promítání filmu (duben až červen 2013) v rámci festivalu Americké jaro 2013

Americké listy (1990–2010)

a Češi v Americe po roce 1989

Beseda s Petrem Bískem, vydavatelem *Amerických listů*.

Petr Bísek

V roce 1965 emigroval se svou manželkou Věrou do USA, kde si časem zřídili vlastní typografické studio. Od roku 1990 do jara 2010 vydávali manželé Bískovi česko-slovenský čtrnáctideník *Americké listy*, který byl nejčtenějším krajanským periodikem ve Spojených státech. V roce 1997 získal Petr Bísek Medaili Za zásluhy I. stupně od prezidenta Václava Havla a v roce 2005 obdrželi oba manželé Bískovi od ministra zahraničí České republiky cenu Gratias Agit za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí

Můj otec Jiří Voskovec

Promítání sedmdesátiminutového dokumentu

Film přibližuje osobní život a uměleckou kariéru Jiřího Voskovce od jeho příchodu do Spojených států v roce 1950 až po jeho úmrtí v roce 1981. Film je vyprávěn z pohledu jeho mladší adoptované dcery Gigi, která po letech zjišťuje, kdo vlastně byl její otec Jiří-George Voskovec. Po promítnutí filmu diskuse s režisérkou Libuší Rudinskou.

Libuše Rudinská

V letech 1999–2002 spolupracovala s Jaromírem Štětinou, se kterým natočila dokumentární filmy v Keni, Gruzii, Arménii, Ázerbájdžánu a v Afghánistánu. Od roku 2002 se na volné noze zabývá tvorbou dokumentárních filmů, externě spolupracuje s Českou televizí. Je producentkou svých dokumentárních filmů. Viz www.rudinska.cz.

Zájemci o účast na besedě či promítání nechtě se hlásí u ředitelky festivalu Jiřiny Rybáčkové, Náměstí Míru 3, 120 00 Praha 2 608 370 962, irybacek@volny.cz více na www.interdvoraksoc.cz

CÍRKEV ŽIJE

*Bratrská škola
prvníci ve třídě*

Novinky ze školních lavic

Zprávy ze škol Evangelické akademie

Školní rok je v plném proudu. Vedle běžných povinností studentů a učitelů probíhají na každé škole zajímavé projekty, přednášky a koncerty. Co konkrétně se událo a co školy ještě chystají do konce prvního pololetí, jsem zjišťovala u ředitelů jednotlivých škol.

Bratrská škola – církevní základní škola v Praze, Pavlína Radová

Školní rok jsme zahájili na zahradě. Je nás totiž už tolik, že bychom se uvnitř mačkali. Dvacet tři prvňáčků přivítala paní učitelka Kraciková s novou paní asistentkou Bradáčovou. Bohoslužby vedl farář Miloš Rejchrt a jeho kázání se stalo poselstvím na celý školní rok. Tradiční společný zpěv, vítání všech nových dětí a slavnostní odchod do tříd byl pro nás pro všechny tím nejlepším startem do nového školního roku. Opět jsme letos zdobili vánoční strom v ZOO. Vždy se snažíme o přírodní výzdobu, která se časem stává i potravou pro zvířata. K oblíbeným činnostem patří táboráky na školní zahradě. Od příchodu nového pana vychovatele, který je muzikant, nám podzimní odpoledne a večer zpestřovala živá hudba. Před vánoce jsme pilně nacvičovali divadlo. Tentokrát to byla dramatizace příběhu *Tři stromy*, jejíž premiéra proběhla 18. prosince v Salesiánském divadle v Kobylisích.

EA – VOŠ sociální práce a SOŠ v Praze, Jitka Jarošová

Obě školy začaly školní rok bohoslužbami v nuselském sboru pod vedením faráře Tomáše Trusiny. Dlouholetá školní spirituálka Irena Škeřiková při nich doprovázela na kytaru a zpívala. Bylo to její poslední setkání se studenty a učiteli. Vedle výuky a praxí se studenti zúčastnili zajímavých programů a dobročinných akcí. Například někteří studenti pomáhali zajišťovat tradiční Jarmark u Ludmily, který pořádá Diakonie. Jiní studenti se zúčastnili semináře Mýty komunismu v pro-

storách parlamentu ČR. Středoškoláci spolupracovali na dokumentárním projektu Největší přání, ve kterém režisérka Olga Špátová zkoumá, nakolik se posunuly hodnoty a jak se změnil život mladých lidí v naší zemi. A do jedné hodiny českého jazyka přijeli filmaři natáčet besedu na téma odhalování biblických motivů v díle Ivana Martina Jirouse. Filmový materiál byl použit ve filmu Olivera Maliny *Rok bez Magora*. Na konci kalendářního roku ve škole proběhla vánoční slavnost, která bývá spojena s některým školním projektem, a školní bohoslužby.

VOŠ sociálně právní Brno a SZŠ EA Brno, Hana Svobodová

Nový školní rok jsme na brněnských školách zahájili společnými bohoslužbami v Červeném kostele. Kázal farář Ondřej Macek. Kromě běžné výuky žijí obě školy několika pokračujícími a některými novými projekty. Na střední škole stojí za pozornost projekt, který podpořil výuku angličtiny. Během jednoho říjnového týdne mohli žáci v hodinách angličtiny prožít chvíle se zahraničními studenty, kteří prezentovali svoji zemi a následně konverzovali o kulturních odlišnostech a zvyklostech. Zdravotnická škola hostila studenty např. z Egypta, Brazílie, Irska, Srbska a Ruska. VOŠ již druhým rokem pokračuje v projektu spolupráce s Evangelische Fachschule für Sozialpädagogik Stuttgart-Botnang. Nejprve Brno navštívila skupina studentů ze Stuttgartu a začátkem prosince vyjela jedna naše třída do Německa. Na začátek adventu jsme připravili školní bohoslužby a před odchodem na vánoční prázdniny se rozloučili při vánočním ztišení na VOŠ.

Konzervatoř EA Olomouc, Pavel Zatloukal

Nový školní rok se zdárně rozběhl a již od října byla v našem koncertním sále zahájena nová koncertní sezóna. Tu zahájili studenti smyčcového oddělení, následovali studenti kla- ►

vírního oddělení, kteří se zároveň připravovali na soutěžní přehlídku Mozart opět v Olomouci 2012, a studenti dechového oddělení, kteří se účastní soutěžní přehlídky konzervatoří ČR v Teplicích. V říjnu škola pořádala pro zájemce o studium a širokou veřejnost den otevřených dveří. Vedle individuální prohlídky školy každou sudou hodinu probíhala také komentovaná prohlídka školy se zahajovacími fanfárami, byla možná i domluva odborné konzultace s pedagogem konzervatoře. Den byl zakončen slavnostním koncertem, na kterém se podílela všechna instrumentální a pěvecká oddělení školy, včetně Sboru Konzervatoře Evangelické akademie. V prosinci škola uvedla v kostele CČSH operní představení *Barokní fragmenty a Ryba a smrček*. Základem *Barokních fragmentů* byla spolupráce a workshop vedený sopranistkou a odbornicí na starou hudbu Irenou Troupovou, režie se ujala Alice Ondřejková, pedagožka školy. V přípravě části *Ryba a smrček* studenti spolupracují s režisérkou Annou Ducháňovou. Před vánoce jsme měli ve škole bohoslužby, které vedl farář Michal

Kitta, a zpívání na schodech, společné setkání studentů, pedagogů a hostů školy.

SOŠ EA Náchod, David Hanuš

Studenti a učitelé v Náchodě zahájili školní rok bohoslužbami, které vedl farář a školní spirituál Marek Bárta. Pro studenty byla připravena zajímavá přednáška na téma Prevence šikany a také beseda o životním prostředí. Studenti čtvrtého ročníku navštívili Tyflocentrum v Hradci Králové. Na konci září již tradičně studenti prvních tří ročníků spolu s učiteli pořádali pohádkové putování, sociálně-vzdělávací program pro šest set dětí z Náchoda a okolí. Děti putovaly po náchodském okolí a plnily při tom úkoly, za které byly odměněny. Letos se děti, při svém putování seznámily se dvěma africkými zeměmi Madagaskarem a Zambií. Vedle základních informací o těchto zemích se také dozvěděly o složité životní situaci místních dětí. Na jaro škola připravuje projektový den na pomoc Zambii.

Romana Čunderlíková

ROZHOVOR S MIROSLAVEM ŠPAČKEM

Vidím trochu za roh

O studiu Křesťanské humanitární a pastorační práce

Miroslav Špaček (1962) je pracovníkem v sociálních službách. Od roku 2003 pracoval s bezdomovci v rámci Střediska křesťanské pomoci. Zakládal nízkoprahové centrum pro lidi bez přístřeší, vedl azylový dům pro muže, od roku 2008 pracuje v sociální službě střediska domácí péče Kamilka v Pardubicích. V sociální práci vidí své poslání a studium magisterského oboru Křesťanská humanitární a pastorační práce – krátce diakonika – mu rozšířilo obzory.

Vystudoval jsi diakoniku na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Co vlastně ten pojem diakonika znamená?

Chápu význam slova diakonika jako práci diakona. Ne jako službu duchovní, ale ve smyslu reformačních důrazů jako pomoc komukoli potřebnému, čili službu charitativní. Jako v prvotní církvi, kde diakoni nejen chystali společné jídlo spojené s večeří Páně, ale také dbali na to, aby se pomoci dostalo i vdovám, sirotkům a potřebným. Oficiálně se studijní obor jmenuje Křesťanská

humanitární a pastorační práce. To je dost dlouhé, proto ve zkratce – diakonika. Na Evangelické teologické fakultě byl původně jen jeden pětiletý studijní obor – teologie. Absolventi jsou většinou faráři. Pak byl otevřen tříletý bakalářský program Sociální a pastorační práce. A na něj navazuje diakonika. Když jsem na tento obor nastupoval, byl právě otevřen poprvé. Kromě vyjmenovaných oborů lze na ETF studovat ještě bakalářský a magisterský program Teologie křesťanských tradic.

Sociální práci jsi dělal už dávno před tím, než ses pustil do studia. Co ti škola dala?

Umožnila mi rozšířit si obzor, vidět trošku za roh. Sociální práce tu není prezentována jenom ze sociálního hlediska, ale v návaznosti na pastorační práci, na humanitární pomoc. Díky tomu jsem pak svoji práci viděl trochu z odstupu. Ve škole bylo dobré to, že kromě klasických přednášek jsme měli hodně hostů, kteří přinášeli postřehy z praxe, někdy i své životní osudy.

Co například?

Nezapomenutelný je pro mě zážitek s paní, která přežila železniční neštěstí ve Studénce, když se tam tehdy zřítíl most na trať a do jeho trosek najel vlak. Byla to zdravotní sestra, která tím vlakem cestovala, a řídila tam první pomoc, než přijeli záchranáři a sanitky. Velice mě zasáhlo, jak i po letech stále bojuje s traumatem, které tam prožila, a jak ho postupně zpracovává. Jako nezaujatý pozorovatel jsem měl pocit, že už se to stalo dávno, že už by měly prožitky odeznít, a ono ne. Té paní se stále ještě chvěl hlas. Došlo mi najednou, jak je pro pozůstalé obětí důležité se setkávat, mluvit o tom, co se stalo, v den výro-

čí zajat na místo neštěstí, vybudovat pomníček. To všechno jim pomáhá trauma ze ztráty někoho blízkého překonat. A je to velice dlouhodobá věc.

Zajímavý byl také pohled vězeňského kaplana. Sám jsem ve vězení nikdy nebyl, neuměl jsem si to představit. Přitom mezi bezdomovci bylo mnoho takových, co byli někdy trestáni, ale oni o vězení nechtěli moc mluvit. Nebo setkání s člověkem, který způsobil dopravní nehodu, vlastně nechtěně zabil druhého člověka, a teď se s tím těžce vyrovnává.

Tak takové věci mi studium dalo. Pohledy z různých úhlů a setkání s mnoha zajímavými lidmi. Osobní prožitky mnohých z nich mě hluboce zasáhly. Člověk má samozřejmě tendenci promítat si jejich příběhy do svých životních situací. Já třeba od té doby, co jsem viděl obrázky ze zmíněného železničního neštěstí, nenastupuji nikdy do prvního vagonu.

Co je páteří studijního oboru?

Základem tříletého bakalářského studia je sociální práce. Samozřejmě tam jsou základy filozofie, psychologie, pedagogiky, etiky a další předměty. U navazujícího magisterského stupně – diakoniky – se předpokládá znalost toho všeho a nosným předmětem je humanitární pomoc, zejména pomoc obětem neštěstí a katastrof. Hlavní předmět se jmenuje Pastorační práce v mezních situacích a navazuje na tu pomoc hmotnou a praktickou. Taková pomoc je samozřejmě v každé krizové situaci jiná. Takže nějaký přesný návod, jak pastoračně působit, ani není možný. Ale dozvěděli jsme se určitá pravidla, čemu se vyhnout, jak pastorační uchopit. Co dělat, aby člověk druhého ještě více nezranil. To mě posunulo dál. Někteří moji spolužáci pracují jako pastorační pracovníci.

Co pro tebe bylo impulsem ke studiu, proč jsi začal diakoniku studovat?

Bakalářský obor jsem začal studovat docela pragmaticky proto, že jsem si jako sociální pracovník potřeboval doplnit vzdělání, abych mohl pracovat ve Středisku křesťanské pomoci (SKP) v Pardubicích. Navazující magisterské studium už jsem nutně nepotřeboval, rozšířit si vzdělání v oboru byl spíš můj osobní zájem. Paradoxní bylo, že mě původně přemluvili spolužáci ►

z bakalářského studia, ať s nimi zkusím jít dál, a zatímco oni odpadli, já jsem studium dokončil.

Co ti studium přineslo osobně?

Rozhodně nelituji, že jsem do toho šel. Každému vřele doporučuji. Šel bych znovu, i když to bylo náročné. Za největší přínos považuji, že jsem se naučil vyhledávat informace. Naučil jsem se pracovat s literaturou, mnohem více využít z internetu. Museli jsme připravovat prezentace, vypracovávat seminární práce. A to musím vyzdvihnout. Taková seminární práce je cosi protivného. Omezuje, bere čas. Člověk se musí zabývat najednou něčím, co by ho možná ani nenapadlo řešit. Ale zpětně vidím, jak se takové dovednosti hodí. Jak prezentace, tak všelijaké zprávy píšu teď často. A vím, jak na to. Třeba při školení našich zaměstnanců. Nebo komunikační dovednosti. Pod vedením psycholožky jsme se učili, jak například říkat nepříjemné věci, jak komunikovat. Jak školit personál.

Byl jsem donucen se i na pastorační práci podívat trochu jinak. Ujasnit si, co je cílem a co je pouze prostředkem. Například co je pomoc? Dříve jsem to řešil intuitivně, dopředu jsem měl představu, co je pro koho dobré a správné. Pracoval jsem s bezdomovci, tam jsem měl (jako většina lidí) jasno v tom, co by měl a co by neměl bezdomovec dělat. Že by měl pracovat, neměl by pít a podobně. Pak jsem pochopil, že co je standardně dobré pro většinu, nemusí být dobré pro všechny. Rozdíly mezi lidmi, etniky a skupinami jsou velké. Někteří lidé budou bezdomovci za jakéhokoli režimu a sociálních podmínek. Chod většinové společnosti pro ně není přijatelný. Zažil jsem ve své praxi člověka, bezdomovce, který vyhrál sto šedesát tisíc. A do měsíce se vrátil do azylového domu bez koruny. Šťěstí ho potkalo a on tu šanci propil, ačkoli úmysl měl dobrý. Účinná pomoc potřebným lidem spočívá v něčem jiném.

Kde nyní pracuješ a co děláš?

Pracuji v domácí ošetrovatelské péči s názvem Kamilka. Tato péče má dvě části: zdravotní a sociální. Tu zdravotní vykonává pět zdravotních a jedna rehabilitační sestra a je hrazena pojišťovnou na základě indikace lékaře. Sociální práci zajišťují tři pečovatelky ve stálém pracovním poměru a několik na dohodu podle momentální potřeby, placena je zčásti státem, zčásti se na ní

podílí i klient. Sociální práci mám na starosti já. Navštěvuji rodiny žadatelů, dělám sociální šetření, navrhuji rozsah poskytovaných služeb na základě rozhovoru s klientem a jeho rodinou. Aby bylo jasné, co má pečovatelka dělat, až do domácnosti klienta přijde. A pak taky v Kamilce provádím různé chlupské práce, například teď v listopadu jsem přezouval v garáži všech jedenáct služebních aut do zimních pneumatik, abychom ušetřili na autoservisu.

Jaké činnosti vlastně pečovatelky vykonávají? Čím slouží klientům v domácí péči?

To je dáno zákonem o sociálních službách, který přesně definuje rozsah prací, které může pečovatelka v rámci sociálních služeb dělat. Je to péče o tělo – oblékání, česání, překládání z postele na vozík a zpět, péče o hygienu – ranní a večerní mytí, koupání, mytí vlasů, ošetření nehtů. Pak péče o stravu – donáška a ohřátí jídla, mytí nádobí. Péče o domácnost – to je úklid, nákupy, pochůzky. A pak takzvaný kontakt se společenským prostředím – za tím se skrývá doprovázení klienta na procházku, na úřad. Mnoho seniorů si přeje jen tak jít nebo jet na vozíku ven, aby viděli trávu, stromy, děti, lidi. I to se snažíme naší péčí umožnit. Pobyt venku na sluníčku je bez debaty blahodárny. Mladším vozíčkářům zase pomáháme dostat se do kina nebo do divadla, doprovodit je, kam si přejí.

Čím je Kamilka jedinečná?

Tím, že poskytuje jak zdravotní, tak sociální péči. Může tak vhodnou kombinací služeb vyjít klientům maximálně vstříc. Zdravotní sestry často zjistí, že by bylo potřeba u klienta začít se sociálními službami, že žije ve špatných podmínkách. Kontakt už je navázán a tak můžeme rozšířit služby. Jinak bychom se třeba o sociální potřebnosti klienta ani nedozvěděli.

Jak se o Kamilce lidé dozvědí?

Kupodivu nejčastěji zjišťujeme, že si nás lidé našli na internetu. Zpravidla dospělé děti našich klientů. Když se přijdou ptát, zda bychom babičku či dědečka vzali do péče, mají už nastudované služby i ceníky. I šířitelé informací jsou většinou oni – padesátníci, kteří mají problém se svými stárnoucími a nemocnými rodiči. Řeknou si to mezi sebou. Běžný model je, že soběstačný

senior se octne v nemocnici pro nějakou nemoc nebo úraz a po příchodu domů je najednou jasné, že už nemůže být sám v bytě, že už se o sebe nepostará. A děti začnou jeho jménem jednat. A my pak hledáme model, jak zajistit, aby klient mohl zůstat ve svém prostředí a vše kolem se zvládlo. Aby mohl dožít doma, nebo tam aspoň co nejdéle zůstat.

Jak velký region obsluhujete?

Pro zdravotní služby celé Pardubicko od Bohdanče po Horní Jelení. To musí být smluvně

dohodnuto s pojišťovnami. A v sociální oblasti pokrýváme město Pardubice, čili menší území.

Co ti to dává osobně?

Sociální práce mě naplňuje, vidím v ní své poslání. Rozhodně se necítím vyhořelý. Služba lidem je krásná a potřebná práce a já jsem rád, že k tomu můžu svými silami přispět. Praxe je tak košatá a barevná, že člověk nikdy nemůže být připraven na všechno, ale studium diakoniky mi k tomu dalo dobrou teoretickou i praktickou výbavu.

Ptala se Daniela Ženatá

Vzpomínky hřeji

Zpráva z Bohemky: Postihla nás velká rána – zemřel strejček Josef!

Původně jsem chtěl čtenářům na začátku roku 2013 předložit malé ohlédnutí za rokem 2012. Mnoho příjemných chvil jsem zažil mezi krajany. Spolu se zelovskými jsme navštívili Bohemku a Veselýnivku, peregumarečtí se s námi radovali při oslavách stého výročí Veselýnivky. Andreas Hess s Hansem Schmidtem a Gerhardem Frey-Reininghausem na vlastní kůži poznali pohostinnost krajanů na Ukrajině. Velikonoce v Srbsku i zahájení konfirmačního cvičení v Peregu Mare či čtrnáctidenní pobyt učitelky Lenky v Zelově mne naplňují stále nadějí, že práce celocírkevního kazatele je smysluplná a oboustranně užitečná. Škoda jen – ale to je pouze můj povzdech –, že vedení církve se domnívá, že na to všechno stačí jen poloviční pracovní úvazek. Tak na návrh synodní rady rozhodl v loňském roce synod ČCE. Z mé strany zahraniční sbory toto rozhodnutí v žádném případě nepocítí.

Chci se ovšem vrátit k úvodu článku. Při návštěvách sborů na Ukrajině – zvláště v Bohemce – patřilo k samozřejmosti navštívit laického kazatele Josefa Jančíka. Při každém loučení, při každé opětovné návštěvě mi radostně tlouklo srdce, když jsem bratra Josefa znovu viděl. Vzpří-

meného, usměvavého. Myšlenku, že jednou již k setkání nedojde, jsem si nepřipouštěl. Těšil jsem se na pravidelný adventní pobyt, těšil jsem se, až se s bratrem Josefem obejmeme se slovy díky, že se zase vidíme. Žel tomu již tak nebylo. Jen několik hodin po jeho úmrtí jsem obdržel zprávu. „Postihla nás velká rána – zemřel strejček Josef!“

Nebylo možné, abychom se zúčastnili pohřebního rozloučení. Při pohřbu byly čteny dopisy synodního seniora a synodní kurátorky, také moje poselství bylo přečteno s oznámením, že na první adventní neděli si v Bohemce s mojí účastí připomeneme osobnost bratra Josefa a poděkujeme Pánu Bohu za všechna obdarování, která jsme skrze něho mohli přijímat.

Tak se i stalo. První adventní neděle s účastí kolem stolu Páně byla důstojnou vzpomínkou na bratra Josefa. Vždyť ještě před čtrnácti dny byl ve shromáždění, zpíval zvučným hlasem, se všemi se radostně loučil a po příchodu do „chaty“ sedl na židli a vydechl. Do Bohemky jsem přivezl několik dopisů těch, kteří na bratra Josefa vzpomenují a vyjádřili to i písemně. Dovolím si několik myšlenek citovat. Václav Hurt, farář ►

v Litomyšli napsal: „...jsem vděčný, že jsem Bohemku a Veselynivku mohl poznat... Hospodin dal bratru Jančíkovi dožít se požehnaného věku. V dětství zažil hladomor, v mládí pak jako voják Československé armády těžké boje 2. světové války. Pán Bůh jej tím vším provedl. Pro Bohemku byl bratr Jančík velikým darem. Jeho věrnost, pravdivost a moudrost byla velkým požehnáním pro celou obec. Je mi smutno, že bratra Josefa už v jeho chatě na konci Bohemky nepotkám. Ale o to více se těším na setkání s ním u našeho Pána.“

Mahulena Čejková mne požádala, abych předal bohemským několik jejích slov: „...věděla jsem při své poslední návštěvě (červen 2009), že se již s bratrem Jančíkem v tomto světě nikdy nevidíme. Zůstalo ale zvláštní duchovní spojení přetrvávající v posledním stisku ruky, v posledním obejmutí. Byl vznešený ve své prostotě, ve své neochvějnosti víry, přenášené z generace na generaci... řečeno slovy básníka: ‚Šel v Boží klid, kam veleno mu jít‘ ...a my všichni máme naději na setkání tam, kde jedno bude stádce a jeden pastýř jen.“

Daník Heller, který při svém pobytu v Bohemce a Veselynivce vypravil s bratrem Josefem sedm pohřbů, ve svém zamyšlení nad jeho odchodem napsal: „Děkuji Pánu Bohu za to, že jsem jej mohl potkat. ...mnoho společných chvil si budu do smrti pamatovat. Josef Jančík je pro mne člověkem radostné pokory a zdravého křesťanského sebevědomí. Jeho radost bylo možné slyšet v jeho hlase, někdy byla i melodie jeho řeči výskavá, veselá. Zároveň dokázal vnímat trápení druhých lidí. Nikdy se nepovyšoval nad druhé, i když byl daleko moudřejší... Děkuji Bohu i za to, že mohl do poslední chvíle aktivně žít a zemřít bez trápení. Těším se na shledanou s bratrem Josefem v Božím

království – pokud tam budu moci dojít, pokud tam budu smět vejít, on tam určitě bude – jako jeden z prvních mne přivítá a poučí mě, jak to tam chodí.“

Michal Pavlásek, který několikrát učil o prázdninách děti v Bohemce i Veselynivce, napsal: „Když jsme jej společně s Katkou navštěvovali, vždycky nás odzbrojil svým medovým hlasem, zásadovostí, důvtipem i vtípem, kterým tolik sršel a rozesmál i svoji paní Růženku. Díky víře svých předků poznal smysl života, byl pevný v názorech na svět i srdečnou osobou. Takových lidí, jako byl pan Josef, člověk moc za život nepotká. Nám se to povedlo.“

Celé zamyšlení nad odchodem bratra Josefa si dovolím zakončit poselstvím Aleše a Aleny Mosteckých: „Úmrtí bratra Jančíka je pro váš sbor jistě velkou ztrátou. Máme však naději, že tuto ztrátu překonáte i díky tomu, že v posledních letech po boku Josefa Jančíka ve službě stála sestra Ludmila Sverdlová, na ní nyní péče o duchovní život plně spočine. Přejeme jí k tomu hojnost Božího požehnání a duchovní obdarování, stejně jako ochotné spolupracovníky na díle Páně. ...Bohemskému sboru přejeme jednomyslnost a soudržnost, která je znamením okolnímu světu, že nás evangelium přemáhá a tvoří z nás nové společenství.“

Děkuji Pánu Bohu, že i já jsem mohl s bratrem Josefem trávit mnohou chvíli. S vděčností za jeho život jsem v chladném a deštivém pondělním ránu u jeho hrobu v tichosti postál, pomodlil se a s povzdechem Bohu díky, Josefe, za tvůj život, vykročil do dalších dnů, které jsou nám ještě přidány. V naději a s nadějí a s prosbou o požehnání pro dny nového roku 2013 pro všechny lidi dobré vůle.

Pb+

Medaile vděčnosti Věře Lukášové

Při bohoslužbách v neděli 16. prosince obdržela z rukou prvního náměstka synodní kurátorky Pavla Stolaře Medaili vděčnosti ČCE Věra Lukášová. S trochou nadsázky se dá říci, že vztah mezi oceněnými a oceněním je dvojího druhu. Většinou je medaile ozdobou člověka. Jsou však i lidé, kteří jsou ozdobou medaile. O Věře Lukášové zcela jistě platí to druhé.

V jarovském sboru žije už od 21. srpna 1968. Nejprve jako nadstandardní paní farářová, po smrti svého muže pak v letech 1988 až 1995 jako diakonka vedoucí sbor. V té době kromě farářské práce nesla hlavní břímě organizačních úkolů při přestavbě sborového domu. Jako členka staršovstva se angažovala ve vleklém soudním sporu

republiky a přes svůj – jak se v Bibli psává – pokročilý věk dodnes jako dobrovolnice prodává ve vinohradském Obchůdku Jednoho světa a přednáší o hnutí fair trade všude, kde projeví zájem. Kromě toho založila tradici Ekumenických setkání s Bibli a uměním (ESBU), která několik let sama organizovala.

Příznačným rysem Věry Lukášové je to, že se vždy nalézá tam, kde se něco pozoruhodného děje. Začíná to věcmi nenápadnými, jako je biblická hodina či nedělní vaření kávy, pokračuje kurzy celoživotního vzdělávání na Evangelické teologické fakultě či koncerty komorní hudby ve vinohradském sboru a končí nedávnou návštěvou německého ministra financí Wolfganga Schäubla, jíž se účastnila spolu s německými přítelkyněmi. V prostojích mezi těmito aktivitami píše do sborového časopisu, a protože má mimořádný dar slova, tu a tam něco přeloží z němčiny. Letos například pro pondělní schůzky pamětníků pořídila obsáhlý výtah z německé knihy Williho Marxena *Ježíš z Nazareta vstal z mrtvých*.

Na diplomu, který je průvodním listem medaile, ale o ničem z toho není řeč. Zdůvodnění zvíci několika slov zní: „za dlouhodobou láskyplnou péči o své bližní“. Při všech svých zmíněných aktivitách se totiž Věra Lukášová dokáže pravidelně nalézat i tam, kde někoho něco trápí. Kdyby to slovo nebylo tak asepticky technické, dalo by se tomu říkat pastorece. Jenže jí ti lidé docela prostě leží na srdci.

Z života prožívaného na dřevě se pod vláhou milosti rodí moudrost, v tomto případě umocněná důvěrným obcováním s Bibli a neobyčejným vypravěčským darem. Posлуhači ani nedutají, když Věra Lukášová vypráví, jak na vlastní oči viděla, že se moře rozestoupilo (to v listopadu 89 účastníci demonstrace uvolňovali prostor sanitce). Možná proto mám trochu sklon vidět v ní biblickou postavu. Znáte tu ženu pokročilého věku, která bydlila v chrámě (v našem případě zvaném fara), dnem i nocí sloužila Bohu a čekala, až se přihodí něco dobrého, aby se z toho mohla radovat a chválit Hospodina? Pro mě bude mít už navždy tvář Věry Lukášové.

Šárka Grauová, foto Jiří Urbánek

o jarovský sborový dům a dodnes týden co týden vede setkání pamětníků.

To ale není všechno. Věra Lukášová má též lvi podíl na zakládání obchodu fair trade v České

REJSTŘÍK 2012

AKCENT		
Blíží se největší změna v životě ČCE za sto let její existence	DaZ/TN	1/4
Dobrovolníci míří k potřebným	DaZ	10/4
Konference o liturgické obnově podtrhla význam večeře Páně	Šimr, K.	12/4
Logos na Prague Pride	Adámek, T.	9/4
Moment zastavení v čase	Hrudka, P.	11/4
Prohlášení k majetkovému vyrovnání s církvemi		8/4
Proti proudu. K mezinárodnímu Dni památky na oběti holokaustu	gm/oe	3/4
Setkání evropských zástupců Světového luterského svazu		6/4
Všichni budeme proměněni skrze vítězství našeho Pána Ježíše Krista	DaZ	2/4
Z dopisu Joachimovi Gauckovi, nově zvolenému německému prezidentovi		5/5

BIBLICKÁ ÚVAHA		
Až to spatříš, rozzáříš se	Pfann, M.	1/5
David a Goliáš	Trojanová, A.	11/5
Chudoba a Slovo	Knotek, D.	10/5
Jak nasycit hladové tohoto světa	Ort, J.	7/5
Nikdy neházejte flintu do pouště	Zikmund, O.	6/5
Pravá bohoslužba	Halamová, A.	9/5
Rozvířejme okovy svévole, dávejme ujařmeným volnost	Nováková, Z.	3/5
Světlo půlnočníkům	Široká, A.	12/5
Těmito slovy se vzájemně potěšujte	Vystavěl, M.	2/5
Ve stínu tvých křídel	Hofmanová, J.	8/5
Velikonoce nejsou věda	Ženatý, F.	4/5
Vždyť už máš dobrý základ	Hanychová, A.	5/5

CÍRKEV SLOUŽÍCI		
Bezdomovcem	Pavelka, T.	1/28
České srdce a osamělý byt	Plíšková, D.	2/28
Český dlužník volí pštroší taktiku. Rozhovor s J. Proškem	Mamula, J.	10/28
Dovozová služba	Ženatá, D.	2/27
Dvanáct let svědkem Jehovovým		6/34
Chci zjistit, jak vypadá smog shora. Rozhovor s E. Jelinek	Ženatá, D.	8/31
Jak vzniká časopis	DaZ	6/32
Každý, kdo má díář a měkké srdce	Pavelka, T.	10/32
Koncert s blahodárným účinkem	DaZ	7/29
Kostelnictví	Plíškovi, J. a J./Rusňáková, J.	1/27

Kronikář	Balcar, A.	12/28
Lidé v Čečensku trpí následky dvou válek	Roubalová, V.	4/31
Marxisté zaveleli a já zabalil. Rozhovor s L. Tecou	Ženatá, D.	7/28
Na cestě mezi zázrakem a lodním šroubem	Schneiderová, K.	9/36
Pastorační pracovnice	gma/DaZ	4/28
Projekt Magdala	Ženatá, D.	4/29
Předčitatelé bohoslužeb	Špačková, R.	5/32
Roztržený život po smrti dítěte	Šimr, K.	12/29
Špatný start a nový začátek	Ženatá, D.	9/38
Takový normální život	Šimr, K.	5/33
Vedoucí tábora	Bosák, D./Jelínková, V.	8/29
Zašedlý ležák, nebo živá kniha? Naše sborové knihovny		10/28

CÍRKEV ŽIJE

Bohoslužby mládeže v Husovicích	Ženatý, J.	5/24
Cantate Domino	DaZ	6/20
Co se také může stát	Hejzlar, P.	6/26
Co zahýbalo podzimními konventy	DaZ	2/20
Další krůček k pročištění vzduchu? Kauza konzervatoř Olomouc	Mimra, R.	11/25
Den země v Sázavě	Mužátková, I.	8/21
Deníček Vladimíra Zikmunda		5/23
Deset statečných	Kašper, J.	2/19
Domov pod Řípem	Kašper, J.	6/25
22. dubna je Den Země	Nečas, J./Mužátková, I.	4/24
Evangelická akademie	Škeříková, I.	2/22
Evangelické brigády včera i dnes	Kirschner, J.	1/23
Gregoriánský chorál	Šimečková, B.	6/19
Gustav Adolf Říčan	Říčan, M.	5/28
Hudba jako Boží dar	Mostecká, J.	10/17
I malá pomoc může být ku prospěchu	Klupalová, J.	10/22
Irena Škeříková	Ženatý, D.	12/21
Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu	Hanych, P.	4/20
Jak mi pán Ježíš opět zachránil život	Viktor	9/24
Josef B. Souček	Pokorný, P.	10/24
K nedožitým devadesátinám J. Vebera	Hněvsová, M./Wolfová, M.	2/25
Každé společenství mě obohatilo. Rozhovor s E. Kramolišovou	Ženatá, D.	6/21
Když císařpán ráčil vydat toleranční patent	Grauová, Š.	10/19
Knihy pro Theofila	Mazur, R.	3/22
Lesní brigádníci v Husově domě	gma	1/25
Medaile vděčnosti pro Evu Melmukovou	Soukup, M.	4/21
Medaile vděčnosti za práci pro církev	Slámová, M.	9/30
Miroslav Brož 1928–2012	Frydrych, M./Mamula, J.	9/30

Mít svobodu neseďet na kraji lavice	Ridzoňová, L.	2/24
Může se farář vyjádřit jinak než slovem?	Ridzoňová, L.	9/29
Několik poznámek k článku P. Slámy	Kašpar, J.	9/25
O synodu, malých sborech i samofinancování	Fraňková Malinová, G.	7/21
Obraz dává hloubku slovu. Rozhovor s J. a P. Tureckých	Ženatá, D.	11/21
Odešel bodrý Valach J. Kamas	Bureš, J.	9/32
Odpovědný život v kontextu křesťanské naděje	Mužátková, I.	10/23
Ohlédnutí za mým tatínkem R. Firbasem	Firbas, P.	9/33
Oslavy 100 let kostela v Hradci Králové	Urbanová, D.	8/22
Peníze. Farářský kurz	Čejková, N.	3/23
Po turbulencích uklidnění a snad i pročištění vzduchu. Kauza konzervatoř Olomouc		12/22
Práce na novém zpěvníku	Esterle, M.	5/25
Prázdninové ohlédnutí	Pb+	10/21
Proč se lidé zvenčí stávají křesťany	Mazur, R.	1/20
Propojení vztahem i službou. Jak se žije farářským pářím	Mamula, J.	2/17
Předkřestní příprava	Mazur, R.	9/23
Radost v Kateřiněch	Frydrych, M.	12/26
Rodinné klima prospívá osobnostnímu růstu. Z církevních školek	Vybíral, J.	4/19
Setkání na Travné ovlivnila životy i víru mnohých	Plachý, A.	4/22
Sezona padajících hlav	Sláma, P.	9/25
Slunečnice ve staré škole. Horní Krupá	Ženatá, D.	9/26
Šachový memoriál Amose Pokorného	Macek, O.	4/23
Témata misijních aktivit	Mazur, R.	5/26
Úsměv nestojí ani korunu. Rozhovor s Martinou Sklenářovou	Ženatá, D.	4/17
V nesvobodě se těžko dýchá	Hrudka, J.	4/25
Varhanní kurz v příjemné společnosti	Hašek, H.	10/18
Velké Tresné – velká událost na malém prostoru	Erdinger, M.	11/26
Velký vliv malého kamaráda	Jakub	3/21
Větší otevřenost a vzdušnější grafika	Ženatá, D.	2/21
Vinohradský salon naděje	Grauová, Š.	7/25
Vysvobození z homofobie je možné	Škrob, J.	9/34
Vzdělávání pro varhaníky a sbormistry	Ženatá, D.	1/19
Vzpomínka na J. Beneše	Lavická, A.	7/27
Za bratrem farářem R. Firbasem	Erdinger, M.	11/27
Zachování památek reformace a jejich zpřístupnění široké veřejnosti	gma	1/22
Životní cesta jako dobrodružný román. Reverend M. Řepka	Voda, J.	3/25

DIAKONIE		
Africké příběhy (1)	Hanych, P.	4/34
Africké příběhy (2)	Hanych, P.	5/40
Africké příběhy (3)	Hanych, P.	7/34
Diakonie má novou veřejnou sbírku. Rozhovor s O. Mutlovou	ph	11/35

Diakonie v Mostě chystá kampaň proti zadlužování	Čížel, B./ph	12/32
Do rodiny diakonických středisek přibyl nejmladší sourozenec	Hanych, P.	1/32
Existuje v České republice obchod s lidmi?	scps/vk/ph	11/36
Invalidní vozíky z USA pomohou potřebným	hrp/ph	10/36
Jak snadné je padnout do jámy Ilové aneb Předváděcí akce pro seniory v kostce	Hejduk, P.	8/34
Litoměřická Diakonie oslavila dvacetiny	Tomášová, V.	6/36
Nechceme jen hasit požáry	Čížel, B./Hanych, P.	4/33
Odsouváme seniory na vedlejší kolej, neochuzujeme se o něco?	Hanych, P.	10/34
Quo vadis, diakonáte ČCE?	Hanych, P.	5/38
SeniorSTAR	Hanych, P.	6/36
Skutečná pomoc posouvá lidi dál. Rozhovor s J. Škubalovou	Hanych, P.	7/36
Stavíme lidi na nohy	Dus, J.	2/33
Vítejte na Západě! Rozhovor s P. Neumannem	Hanych, P.	2/30

EKUMENA ŽIJE

Dozvuky strmilovského kempu	DaZ	8/27
Evangelické dny v Lučenci	Haluková, J.	8/28
Jarní cesta do Chorvatska	Pb+	5/30
Javor s číslem 148	Ridzoňová, L.	1/26
Jsme sůl země. Rozhovor s M. Drápalem	Ženatá, D.	8/24
Někdy si myslím, že muži nemají duchovní vlohy	Ogola, B. H.	7/31
Noc kostelů 2012	Hamrová, D.	2/26
Otevřené chrámy i srdce. Noc kostelů 2012		7/32
Partnersví pokračuje	DaZ	11/32
555. výročí založení Jednoty bratrské	Zadražilová, E.	11/30
Plaveme v tom společně	Sláma, P.	11/33
Po stopách předků	Pb+	6/27
Sezona začíná	Pb+	3/27
Společenství evangelických církví v Evropě	Hofmanová, J.	12/27
U Lužických Srbů v Budyšině	gfr/DaZ	5/31
Želivské teze	DaZ	6/28

OTÁZKA NA TĚLO

Co dělat, když dítě či kamarád odejde do sekty?		6/14
Co děláte pro to, aby do vašeho sboru přicházeli noví lidé?		9/16
Co považujete za chudobu?		10/13
Co vás láká na Africe?		7/15
Dáváte věci opravit, nebo kupujete nové?		8/12
Jak využíváte své teologické vzdělání?		5/17
Jakou máte zkušenost s Romy?		3/13
Kdy jste se cítili slabí ve víře?		4/12
Kolik procent ze svého příjmu byste byli ochotni věnovat sboru?		1/14

Která knížka vás v poslední době nejvíc zaujala?	11/14
Nosí u vás dárky Ježíšek?	12/12

SLOVO

Aby láska nevyhasla a nadšení neutichlo	Ridzoňová, L.	8/44
Bez kliknutí	Grauová, Š.	2/41
Bible a kázání	Sláma, P.	6/38
Bohdan Mikolášek a jeho Úklid v suterénu	Lešíkar, M.	1/39
Církev, presbyter, farář	Bárta, M.	10/37
Co je bohoslužba	Sedláčková, M.	2/35
Co s námi na konci nakonec bude?	Plíšková, J.	6/42
Dary tří králů	Henry, O.	12/38
Dát dobrý základ	Frühbauerová, K.	12/37
Děti a modlitba	Šimr, K.	3/39
Dobrý den, pardon, pracuji...	Grauová, Š.	9/45
Dvakrát měř, jednou věř	Ridzoňová, L.	11/42
Evropský teolog Tomáš Halík	Říčan, P.	1/36
Hledá se kouzelná křída	Mamula, J.	1/42
Chleba od Pána Ježíše	Sedláček, D.	5/42
Ivan Klíma: Jak daleko je slunce	Židková, M.	4/43
Jdeme s dobou	Plíšková, J.	11/46
Jen teď. Album Jošua	jam	1/41
Ježura, x-mas a Maranatha	Ridzoňová, L.	12/41
K vydání Sborníku střediska v Chotěboři	Moravcová, Z.	2/40
Knihy pro Theofila. Bratr John z Taizé	Grauová, Š.	9/43
Konfirmovat znamená potvrdit	Slámová, M.	11/40
Která z vás bude nejstatečnější?	Ridzoňová, L.	7/43
Malým i velkým dětem	Bolom-Kotari, S.	4/39
Milý Marku	Sláma, P.	1/38
Nad předběžnými výsledky sčítání	Vaňáč, M.	1/37
Nechat Bibli otevřenou	Ridzoňová, L.	6/41
Nejmladší apoštolský list – Druhý list Petřův	Feigl, M.	6/39
O křtu	Sedláček, D.	4/38
Ony hrůzy prožily, my o ní pouze čteme	Hofmanová, M.	2/38
Podnětná kniha o Petru Pazderovi Paynovi	Šulc, J.	10/39
Pohnuté století v osudech našich bližních	Čapek, P.	10/38
Pohřeb	Šimr, K.	9/42
Poválečný osud kostelů a dalších budov německé evangelické církve v Čechách	Kirschner, J.	2/39
Práce jako duchovní úkol	Frühbauerová, K.	11/43
Ráj na zemi	Fraňková Malinová, G.	9/45
Řemeslo na dně	Plíšková, J.	5/46
Řetěz bláznů Aleše Březiny	Šulc, J.	8/42

Silnější než smrt je naděje	Šulc, J.	1/35
Sláva vítězům, čest poraženým aneb Ameriku objevili bezdomovci	Plachý, A.	10/40
Søren Kierkegaard: Slova útěchy	Hoblík, J.	1/40
Tohle není žádná „eko“!	Plíšková, J.	8/45
Trávit společně čas s dětmi a s Bohem	Sedláčková, M.	12/36
Variace na jediné téma	Benešová, I.	5/43
Vedena vírou	Grauová, Š.	7/41
Většina menšiny	Plíšková, J.	3/41
Vidíme to jinak	Škrob, J./Ort, J.	5/45
Vyznání vin a odpuštění	Pavelka, T.	7/40
Z milosti trpět pro Krista	Hlaváč, P.	4/40
„Za všechny peníze“	Fraňková Malinová, G.	10/42
Životní a tvůrčí bilance Pavla Rejchrt	Šulc, J.	3/40

ÚVODNÍK

Bída a naděje černého kontinentu	Ženatá, D.	7/3
Co se v mládí naučíš...	Ženatá, D.	5/3
Český bratr vstupuje do 88. ročníku	Ženatá, D.	1/3
Chudí a přitom bohatí	Ženatá, D.	10/3
Je náš Bůh ten pravý?	Ženatá, D.	6/3
Jsmo slabí, nebo silní?	Ženatá, D.	4/3
Má to cenu?	Ženatá, D.	9/3
Neděle v hlavě	Ženatá, D.	2/3
Romové a my	Ženatá, D.	3/3
Řekni mi, co čteš...	Ženatá, D.	11/3
V zajetí rituálů	Ženatá, D.	12/3

ZPÍVANÁ LITURGIE

Liturgie v Českobratrské církvi evangelické	Baťová, E.	2/36
Protestantská liturgie jako otevřená otázka	Baťová, E.	1/30
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	3/32
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	4/36
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	5/36
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	6/30
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	8/39
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	9/39
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	10/26
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	11/26
Sbory s původní luterskou liturgií	Baťová, E.	12/34

TÉMA

Aby odpočinul tvůj otrok a tvá otrokyně tak jako ty. Rozhovor s M. Štefanovou	Ženatá, D.	2/12
---	------------	------

Adopce na dálku	DaZ	7/12
Ale je hudba	Moravetz, L.	12/9
Bez peněz a bez domova	Prasličková, T.	10/10
Bohoslužby v domově pro seniory	Plecháček, F.	9/14
Cikánská víra	Kočnar, P.	3/7
Česká křesťanská akademie v Třebouchovicích	Čapek, F.	9/13
Dnes káže, kdysi fíral	Ženatá, D.	5/16
Evangelická mlčenlivost	Ridzoňová, L.	4/11
Evangelická nakladatelství. EMAN	Trusina, T.	11/8
Evangelická nakladatelství. Kalich	Plzák, M.	11/10
Evangelická nakladatelství. Mlýn	Keřkovský, J.	11/7
Fakulta v konfliktu loajalit	Sláma, P.	5/13
Fara v Chrástu ožívá	Šímr, K.	9/12
Filmový klub	Hudec, J.	9/8
Hodní a slabí	Pavelka, T.	4/7
Chovat se jako bližní	DaZ	7/11
Chudoba v sociálním státě	Trusinová, J.	10/11
Jsou vánoce jen rituál?	Kolář, O.	12/7
Kdo navštíví jednu Afriku, musí se tam pořad vracet. Rozhovor s M. Lengálovou	Ženatá, D.	7/10
Kdo ujedl z mého talířku?	Pavelka, T.	3/8
Křesťanská poloha je ekologicky příznivá. Rozhovor s H. Librovou	Ženatá, D.	8/7
Máme otevřeno: proč?	Baštecká, B.	9/7
Máme se bát nekřesťanů?	Bartoň, D.	6/11
Mateřské centrum	Satke, J.	9/9
Mezináboženský dialog v akci. Rozhovor s K. Děkanovskou	Ženatá, D.	6/8
Minulost a budoucnost financování budovy. Rozhovor děkanem ETF J. Halamou	Kirschner, J.	1/12
Na-tržené křesťanství	Hoblík, J.	6/7
Neděle v Miroslavi	Ženatá, D.	2/9
Neděle. Den odpočinku a znamení svobody	Přannová, H.	2/7
Nikdy jsem si nepřípadala chudá	Šiklová, J.	10/7
Noční múra, nebo příležitost?	Ruml, J.	1/7
O samofinancování církve a nadějných vyhlídkách. Rozhovor s P. Stolařem	Ženatá, D.	1/10
Ora et labora. Jižní Súdán v roce jedna	Pavelka, T.	7/7
Právě když jsem slab, jsem silný	Roskovec, J.	4/9
Pro život v posluchárně, kapli i kavárně. Rozhovor s J. Štefanem	Stephens, P.	5/9
Romové, pochody nenávisti a krabice od bot	Vymětal, M.	3/11
Rozhovor se Zdeňkem Susou	Kirschner, J.	11/11
Stát se farářem. Rozhovor s M. Přannem	Ženatá, D.	5/11
Svatba	Kadlecová, M.	9/11
Teologie jako sůl	Kirschner, J.	5/7
Vánoce	Filipi, P.	12/11

Věřící rodina Fafkova

Svět se kymácel, ale jejich kříž stál pevně

Jak všichni dobře víme, ve středu 27. května 1942 v deset hodin třicet pět minut byla v Praze-Libni po dlouhých přípravách dvojicí československých výsadkářů Josefem Gabčíkem a Janem Kubišem realizována vojenská operace Anthropoid, zaměřená na likvidaci zastupujícího říšského protektora, šéfa Hlavního úřadu říšské bezpečnosti (RSHA) a Bezpečnostní služby (SD), generála policie, SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha. V Protektorátu Čechy a Morava je okamžitě vyhlášen civilní výjimečný stav, je obnoveno stanné právo. Rozhlas, i všudypřítomné vyhlášky varovaly obyvatelstvo: kdo osoby, které měly účast na spáchání atentátu, přechovává nebo jim poskytuje pomoc, anebo má vědomost o takové osobě nebo jejím pobytu a neučiní žádné oznámení, bude zastřelen se svou rodinou.

Ve snaze vypátrat co nejrychleji útočníky a zastrašit obyvatelstvo byla v protektorátu zavedena celá řada dalších represivních opatření. Pod vedením Heinze Pannwitze byla vytvořena zvláštní vyšetřovací komise, která měla k dispozici dvanáct set říšských úředníků, příslušníků gestapa a policejních specialistů. Naplno se rozběhla propagandistická kampaň, do které se zapojila i protektorátní vláda. V takto stísněné atmosféře doposud nevídané surovosti a strachu nabídly rodiny podporovatelů a dosavadních ubytovatelů parašutistů – včetně rodiny Fafkových, na kterou bychom rádi vzpomněli především –, životy své i svých blízkých.

Nepostradatelnou vůdčí postavou mezi nejbližšími podporovateli a ubytovateli „pražských parašutistů“ byl sokolský činovník, řídicí učitel Jan Zelenka-Hajský. Právě na učiteli Zelenkovi společně s pravoslavným kaplanem Vladimírem Petřkem ležela hlavní tíha při zajišťování potravin a dalších věcí denní potřeby po přesunu parašutistů do krypty pravoslavného chrámu sv. Cyrila a Metoděje. Nezdolnými, zapálenými pomocnicemi se jim staly stejně

jako před realizací operace Anthropoid zejména rodiny Moravcových a Fafkových. Není náhodou, že obě rodiny, ač každá v jiné církvi, byly věřící.

Nacisté po atentátu rozpoutali v protektorátu doslova teror. Ten se ještě vystupňoval po Heydrichově smrti 4. června 1942. Na popravištích umíraly stovky českých vlastenců, v noci z 9. na 10. června 1942 byl v rámci „odvetných opatření“ zpečetěn osud obyvatel obce Lidice. Dne 24. června 1942 postihl téměř stejný osud obyvatele osady Ležáky, kteří ač většinou alespoň tušili, že se u nich ukrývá „hledaná osoba“, nic ani v době nejtvrděších represí neprozradili. Proto bylo rozhodnuto, že vedle mužů zde budou popraveny i ženy. Se všemi zmiňovanými okolnostmi se museli vnitřně potýkat nejen ukrytí parašutisté, ale také rodiny jejich nejbližších podporovatelů. A oni přesto téměř všichni vytrvali. Svět se kymácel, ale jejich kříž stál pevně.

Nyní se krátce zastavme u válečného osudu rodiny Fafkových. Rodina legionáře Petra Fafka patřila vůbec k nejbližším podporovatelům a ubytovatelům parašutistů. V jejich bytě na Vinohradech v Kolínské ulici čp. 1718/11 se ukrývali Josef Gabčík i Jan Kubiš, členové paravýsadku Anthropoid, kteří splnili svůj bojový úkol a zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha odstranili. Přestože byl Petr Fafek již v únoru 1940 několik týdnů zadržován gestapem, nikterak neubral ze svého angažmá v protinacistickém odboji. Byl to právě vedoucí účtárny Československého červeného kříže Petr Fafek, který společně s Janem Sonnevendem, předsedou sboru starších v pravoslavném chrámu sv. Cyrila a Metoděje – oba se pracovním setkávali na půdě Masarykovy ligy proti tuberkulóze –, ještě před útokem na Heydricha zprostředkoval kontakt mezi pravoslavným kaplanem Vladimírem Petřkem a hlavním podporovatelem parašutistů Zelenkou-Hajským. Bez Fafkovy a Sonnevendovy ►

pomoci by tak sedm nejhledanějších vojáků v protektorátu nikdy nenalezlo útočiště v pravoslavné kryptě chrámu sv. Cyrila a Metoděje. Paní Liboslava Fafková i její dcery zase společně s Marií Moravcovou patřily k nejhorlivějším zásobovatelkám ukrytých parašutistů, kterým opakovaně do kostela přinášely potraviny a věci denní potřeby.

V době nejtvrděších nacistických perzekucí a teroru i po svém zatčení 22. června 1942 Fafkovi vynikali statečností a obětavostí. Existují zápisky na Pankráci vězněné herečky Boženy Půlpánové, která v nich vzpomíná na statečnost Liboslavy Fafkové: paní Fafkovou nechali stát tři dny a noci na chodbě bez jídla, aby prozradila další ubytovatele. Ona se dala mučit a slova neřekla! To je hrdinství hodné českých bratří!

Svůj život rodiče i jejich dvě dcery vystavěli na evangeliu. Láska k Bohu a bližním pro ně byla určující. Duchovním domovem se celé rodině stala Českobratrská církev evangelická, jejíž Betlémskou kapli pražského žižkovského sboru pravidelně navštěvovali. Na stejném místě byly confirmovány i jejich dcery - Rela v roce 1934 a Liboslava v roce 1935. Dlouholetý místní farář Kristián Pavel Lanštlák jim tehdy ke confirmaci vybral následující verše: „Věř v Pána Ježíše Krista, a budeš spasen ty i dům tvůj“ (Sk 16,31) a „Nestydím se za evangelium Kristovo; moc zajisté Boží jest k spasení kaž-

dému věřícímu“ (Ř 1,16). Později v domovském sboru obě dcery vyučovaly v nedělní škole. Když 24. října 1945 středoškolský profesor Josef Ogoun vzpomínal na rodinu Fafkovu, díky které válku přežil, zdůraznil ve svém projevu rozměr víry v jejich životě: tradice českobratrská byla v rodině Fafkových až dojemně prožívána a jejich účast na bohoslužbách a životě církve českobratrské na Žižkově byla až biblicky vzorná.

Po svém uvěznění se celá rodina Fafkova dostala přes Pankrác a Malou pevnost Terezín až do koncentračního tábora v Mauthausenu. Dne 24. října 1942 - nedávno jsme si tedy připomněli 70. výročí - byla na tomto hrůzném místě konána poprava 262 Čechů. V podzemním bunkru byli všichni zastřeleni ranou do týla. Z rodiny Fafkových byla jako první v 10.50 popravena dcera Liboslava, o dvě minuty později byla popravena její matka, v 12.38 dcera Rela a v 16.02 Petr Fafek.

Dne 6. května 1951 se v žižkovském sboru konala slavnostní bohoslužba, po které byla celé rodině odhalena v předsálí Betlémské kaple pamětní deska. Farář Lanštlák tehdy vznesl přání, aby všichni, kdož kolem desky půjdou do shromáždění, byli pohledem na ni posílněni ve víře a věrnosti v službě Boží pravdě.

Na úplný závěr bych ještě rád zdůraznil, že úspěch vojenské operace Anthropoid, při které

byl během 2. světové války odstraněn vůbec nejvýše postavený nacista, lze nepochybně v politické rovině spatřovat v podpoře exilové vlády a její pozice. Započal proces, na jehož konci se podařilo obnovit Československo v jeho předmnichovských hranicích. Likvidace Heydricha má však i svůj hluboký lidský rozměr. Každý z 294 v Mauthausenu popravených vlastenců (popravy se konaly 24. 10. 1942, 26. 1. 1943 a 3. 2. 1944), kteří se bezprostředně podíleli na úspěchu vojenské operace Anthropoid, zcela přirozeně počítal s oběťmi. Tito lidé

ctili základní lidské hodnoty, které nemají pouze dočasnou platnost. Neuzavřeli se do svého „malého“ světa, nezůstali lhostejní k tomu, co se kolem nich dělo, ale aktivně nabídli sami sebe. Naplněním svého lidství tak přispěli ke změně netečného světa. Z lidí obětovaných se stali lidmi obětujícími se. Svoboda jejich oběti, postavená proti totalitní moci, je pro nás stále inspirací a výzvou.

Martin Jindra, Ústav pro studium totalitních režimů

(foto: odhalení pamětní desky rodiny Fafkových

6. května 1951)

Vzpomínáme

Devadesátí let by se 27. 12. 2012 dožil bratr farář Vladimír Kučera, rodák z východočeské Poličky, absolvent tamního reálného gymnázia. Ke studiu teologie nastoupil až po znovuotevření českých vysokých škol po skončení války v roce 1945. Po ukončení studia nejprve dva půl roku působil ve sboru v Břeclavi a pak více než 40 let ve sboru v Krouně. Jak říká ve vzpomínce na něj bratr Pavel Smetana: „Zůstal věren kraji, kde si mráz podává ruku s bílými závějemi a kde i letní slunce jen zavlaží zkrehlé stráně a křišťálově čistý vzduch chvějící se nad údolími. Více než 40 let prožil a prozápasil na Českomoravské vysočině v poličském seniorátu, po dvě období jako laskavý i přísný senior.“ Členové sboru v Krouně i bývalí kolegové v seniorátě na něj vzpomínají jako na pečlivého vykladače Pisma, přesného a přísného služebníka Slova. Však také teologicky vyrůstal pod vedením profesora J. B. Součka. Svou lásku a cit pro mateřský jazyk však využil nejen v kázáních a přednáškách ale i v přebásnění 21 žalmů pro *Evangelický zpěvník* a také ve vlastní básnické tvorbě.

Vděčně vzpomíná staršovstvo sboru v Krouně

Podvečer modliteb za životní prostředí

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s Mezinárodním ekumenickým společenstvím (IEF) se připojuje k lednovým modlitbám a připravuje Podvečer modliteb za životní prostředí a náš vztah k němu. O malé, osobně laděné zamyšlení nad velkými věcmi nám svěřenými, se s posluchači podělí bratr Lubomír Mlčoch ze Sekulárního františkánského řádu. Ing. L. Mlčoch, CSc., je profesorem Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, a členem Papežské akademie společenských věd. Toto ekumenické modlitební setkání se uskuteční v úterý 15. ledna 2013 od 17:30 (předpokládáný konec do 18:45) v přízemí kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49.

JNe

Hledáme seniorátního faráře pro mládež

Pražský seniorátní výbor ve spolupráci se svými mládežnickými pracovními skupinami hledá faráře/farářku pro mládež.

Nabízíme:

- možnost spolupodílet se na různorodé křesťanské práci s evangelickou a spřátelenou mládeží, která v Praze žije nebo studuje
- všestrannou materiální a duchovní podporu seniorátního výboru i seniorátního společenství

– nástup od prosince 2013 nebo později

Hledáme:

- člověka schopného získat u mladých lidí důvěru a zájem o křesťanský život
- člověka, který je schopen téměř všechnu svou práci konat ve skupinách a týmech.

Bližší informace podá Roman Mazur: mazurovi@wo.cz, 777 823 540. Případné zájemce prosíme, aby nás kontaktovali do konce ledna 2013.

Partnerství ve čtyřech stoletích

Sobota 6. října byla pro nosislavský sbor radostná. Přijelo k nám pětadvacet sester a bratří z maďarského reformovaného křesťanského sboru Reca u Sence v čele se svojí farářkou. Právě tam, do artikulárního reformovaného sboru, přicházeli exulanti v 17. století z jižní Moravy. V roce 1671 si tam třicet exulantských rodin postavilo modlitebnu užívanou dodnes – „Husitskou síň“.

Odtud k nám přicházeli tajní kazatelé, v polovině 18. století to byl Jan Valesius (Valeš), který cestoval jako zvěrokleštič. Odvedl z Moravy do Uher na studia bohosloví několik mladíků. V Komárně byl uvězněn, ale dostal od Marie Terezie milost. Opačným směrem putovali nebezpečnou cestou přes Karpaty, trvající sedm až deset dní, do Reci na bohoslužby naši předkové. V reckém kostele měli rezervovanou první lavici pod kazatelnu (více na www.obec-reca.sk).

Na jaře 1781 z Nosislavi do Reci odešly dvě početné skupiny. To se dostalo před krajský soud v Brně, ale výsledkem bylo jen napomenutí. První nosislavský kazatel Michal Blažek byl rodák ze Senice, která patřila k reckému sboru. Po toleranci tyto vztahy na dvě stě let (po šest až osm generací) upadly v zapomenutí a prvně jsme se zastavili v Rece až v roce 1988. Tehdy se při vstupu do tamního kostela mnozí z nás neubránili slzám. Zjistili jsme, kolik věcí máme společných, včetně táhlého zpěvu.

Při letošní společné bohoslužbě první říjnovou sobotu zněla čeština, slovenština i maďarština. Zazpíval recký pěvecký sbor i nosislavští zpěváci. Při společné modlitbě Páně nevadilo, že voláme různými jazyky. Po ukončení bohoslužeb jsme před kostelem zasadili borovici, dar partnerského sboru.

Po společném obědě v Husově domě jsme se slovem i obrazem seznámili s událostmi v našich sborech. Zhlédli jsme i video z naší návštěvy Reci v roce 1992. Po krátké procházce po Nosislavi jsme se s našimi milými hosty rozloučili. Těšíme se na svou návštěvu Reci na jaře, kdy by měla být dokončena oprava reckého kostela.

V. Dobrovolný

ROZHOVOR S HANOU HLAVÁČKOVOU

Ke cti a chvále Boží

Ekumenická kaplička v Rovečném

Ing. Hana Hlaváčková (1962) žije a pracuje v Havlíčkově Brodě, na chalupu jezdí do Rovečného, rodiště svého manžela, kde s rodinou tráví víkendy a dovolenou. Pod vysokou lípou na konci zahrady u veřejné cesty vybudovala místo k zastavení a ztišení – ekumenickou kapličku.

Kdo přišel na nápad postavit kapličku?

No, já. Byl to můj nápad. Manžel se toho účastnil zpovzdálí, ale podporoval mě.

Co vás k tomu přivedlo?

My hodně cestujeme. Vždycky se rádi zastavíme u sakrálních staveb, líbí se nám. Třeba někde v poli, kde ani moc lidí neprojde. A mně bylo vždycky líto, že v Rovečném nic takového nemáme.

Postrčením možná také bylo, co se přihodilo rodině mého bratra. Jednou k nim přišla sousedka a říká: „Já už jsem stará a nemocná, už se nemůžu starat o ten křížek tam v polích. Je to na vašich pozemcích, tak se teď starejte vy.“ Švagrová tam začala chodit, starat se, nosit květiny. A já jsem tam někdy chodila s ní a říkala jsem si: takový křížek musel někdy někdo postavit! Někde jsou i nápisy, třeba věnovali manželé ti a ti, před x lety, z vděčnosti za to a to. A napadlo mě, že bych taky chtěla mít něco takového na starosti. A tady v Rovečném nic podobného nebylo. Řekla jsem si, proč něco nepostavit? Když mohli lidé dřív, proč ne my teď? Dřív lidé stavěli kapličky na památku nějaké události, uzdravení, nebo jen tak chtěli

vzdát úctu Bohu. Tak to cítím i já, proto jsem si řekla, že to udělám.

Jak se na vaší kapličce pozná, že je ekumenická, trochu katolická i trochu evangelická?

Když jsem o kapličce začala mluvit, manžel řekl, že když kaplička, tak jedinec ekumenická. On je pokřtěný v evangelickém kostele, i když svou víru nijak nepraktikuje. A v obci, kde máme chalupu, žijí také samí evangelíci. Já jsem katolička. Šla jsem se svým nápadem nejdřív za evangelickým panem farářem, jestli by s tím souhlasil. Ten byl sice překvapený, ale nápad se mu moc líbil. Katolický pan jáhen byl s myšlenkou také svolný, tak jsme se dali do díla. Pan projektant si nechal všechno vysvětlit, a když jsme seděli nad plány, já mu řekla: sem přijde kalich a sem křížek. Namaloval to do návrhu a my jsme to podle toho postavili. Tak máme v průčelí kalich a kříž. Kříž je přece symbol všech křesťanů, nejen katolíků.

Komu jste kapličku zasvětili?

To jsem projednávala s katolickým panem jáhenem, to je spíš katolická parketa, u evangelíků uznávají osobnosti, ale svaté ne. Hledali jsme někoho, kdo by byl i pro evangelickou stranu přijatelný. A já jsem chtěla patrona na ochranu rodiny a taky životního prostředí, protože jsme ekologové. Můj tatínek byl velký ornitolog a ochránce přírody, bratr taky, manžel je lesák. Já jsem v ochraně přírody vyrůstala. Katolický pan jáhen mně přinesl knihu svatých a volba padla jednoznačně na Františka z Assisi. To je ochránce přírody. Před časem jsme v As- ►

sisi byli, to místo je nádherné. Takže volba sv. Františka byla jasná. Jako patronka rodiny je známa sv. Zdislava, ale ta má kapličku v nedalekém Víře. Tak mi pan jáhen navrhl sv. Ludmilu, babičku sv. Václava. Mně se ta myšlenka moc líbila, ale z rodinných důvodů jsme nakonec od Ludmily upustili. Pak jsme začali uvažovat o svaté Anežce, která přinášela smír do rodin. Sama nebyla vdaná a děti neměla, ale v širší rodině působila jako tmelící prvek, smířila svého bratra s jeho synem a podobně. Tak máme nakonec kapličku zasvěcenou Františkovi z Assisi a svaté Anežce. Ekologie a rodina.

Jak ekumenickou kapličku přijali lidé z obce, sousedi?

Babička měla obavy z toho, že lidé řeknou, že jsme blázni. Já jsem jí říkala: mami, když to někdo řekne, tak to řekne, a já si zase můžu dělat, co chci. Jak to cítím, tak to udělám. Vě-

děli jsme, že se kaplička některým evangelíkům nelíbí. Mně ale přímo nikdo nic neřekl. Tak jsem se objednala u pana faráře Rumla, že přijdu v neděli na bohoslužby a že to tam vysvětlíme. A to se taky stalo. Myslím, že to většina lidí nakonec přijala. Jinak jsem se nesetkala s ničím negativním, naopak. Třeba zedníci stavěli kapličku fakt s radostí. Jeden mi říkal, že jeho maminka, která je z Bystrého, se chce přijet podívat, až to bude hotové. A že tam musíme zazdít zakládací listinu. To by mě nenapadlo. Tak jsem napsala zakládací listinu, dala k tomu fotku naší rodiny, nějaké věci na památku, dali jsme to do kovové schránky a do kapličky jsme schránku zazdili. Ale impuls vzešel od jednoho ze zedníků.

Na boku máte i destičku s informacemi.

Ano. To mi zase snacha říkala: musíte tam dát tabulku, co má kaplička znamenat, proč tu je. Tak jsme nechali udělat cedulku s nápisem „Ke cti a chvále Boží, sv. Františka z Assisi a sv. Anežky České věnují manželé Hana a Jan Hlaváčkoví.“

Kolem vede turistická značka i cyklostezka k rozhledně na Horním lese. Zastaví se tu hodně kolemjdoucích?

Zpočátku jsem měla pocit, že když jsme na zahradě, každou chvíli se tu někdo staví. Už když se kaplička stavěla, chodili se lidé koukat, co se tu děje. Teď už nemám přehled, v zimě sem tak často nejezdíme. Ale občas se stane, že někdo jen tak přinese čerstvou kytičku a dá ji místo té moje, co mezitím zvadla. Z toho mám velkou radost, to se mi líbí. Pod lípu jsme dali i lavičku, aby si kolemjdoucí mohli sednout.

Co byste vzkázala čtenářům Českého bratra?

Aby dělali v životě to, co chtějí a co jim dělá radost. Mně ta kaplička na konci zahrady pod lípou dělá ohromnou radost. Přijedu do Rovečného, jdu k ní třeba s vnučkem, dám tam kytičku, sedneme si na lavičku, pomodlíme se. Pokaždé, když přijedeme, mi to přináší radost. Člověk by měl jít tam, kam ho srdce táhne, i když se rýsují překážky. Většinou nejsou nepřekonatelné.

Ptala se Daniela Ženatá

Past, nebo šance?

Restitučně-odlukový zákon

Po široké celospolečenské diskusi a po velmi ostrém politickém souboji přehlasovala v listopadu Poslanecká sněmovna dřívější veto Senátu a schválila tak Zákon o zmírnění některých majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společnostem v době nesvobody a o vypořádání majetkových vztahů mezi státem a církvemi... (dále jen: „restitučně-odlukový zákon“ nebo „zákon“). Protože prezident následně zákon nevetoval, vstoupí 1. ledna 2013 v platnost.

Šance pro církev i společnost

V souvislosti s tím považuji za vhodné nabídnout čtenářům časopisu *Český bratr* možné odpovědi na námitky a otázky často vyvstávající nad tímto zákonem. Činím tak jako jeden z většiny synodálů, která před rokem hlasovala pro to, abychom se k celé restitučně-odlukové „akci“ přidali, a také jako člověk, který vidí v přijetí zákona velkou šanci pro české církve i společnost.

Někteří faráři, kterým důvěřuji, byli proti zákonu. Proč je církev neposlechla?

Protože v podobných záležitostech rozhoduje naše církve podle názoru většiny. Hlasování vyhrává větší skupina, ale své postoje mohou nadále svobodně prezentovat obě strany – podporovatelé i odpůrci. Když se zdálo přijetí sporného zákona „na spadnutí“, z logických důvodů byli více slyšet odpůrci.

Přesvědčivost většiny

Problematika našeho spolupodílu na restitučně-odlukové akci byla opakovaně a otevřeně projednávána na nejvyšších grémiích naší církve. Žádná námitka ani otázka nebyla předem považována za tabu nebo vytlačována mimo diskusi. Např. na setkání Synodní rady se zástupci seniorátů na jaře 2012 byl hlavním řečníkem k tématu královéhradecký senior Michal Kitta, odpůrce zákona. Podobně svobodně vyjadřovali své nesouhlasné názory např. kolegové Tomáš Trusina (na sociálních sítích a účastí na podpisových

akcích), Tomáš Molnár (např. na webových stránkách evangnet.cz), Miloš Rejchrt (ve sdělovacích prostředcích) a další faráři, nefarářští členové církve i studenti teologie.

Rozhodující hlasování na mimořádném synodu na podzim 2011 však dopadlo tak, že 64 synodálů bylo pro, 4 byli proti a 1 se zdržel. Mé další zkušenosti (např. z celovečerního rozhovoru na farářském semináři) ukazovaly možná méně jasnou, ale přesto zcela zřejmou většinovou podporu připojení se k restitučně-odlukovému zákonu.

Hybatelem byl stát

Proč církve, které mají u české veřejnosti špatnou reputaci, ještě od politiků vyžadovaly zákon, který většina společnosti odmítá? Hlavním a prvním hybatelem celé restitučně-odlukové hry nebyly církve, ale stát reprezentovaný demokraticky zvolenou vládou. Všechny jeho klíčové instituce (Ústavní soud, všechny právnické fakulty, Ústav státu a práva...) byly dlouhodobě zcela zajedno v tom, že církve mají legitimní nárok na navrácení komunisty bezprávně ukradeného majetku. Z tohoto důvodu byly také mnohé majetky již od roku 1992 blokovány pro účely budoucích církevních restitucí. Vzhledem k téměř dvacetiletému odkládání začala tato blokáce dosti fatálně paralyzovat rozvoj mnoha obcí. Největší zájem na vyrovnání a vyjasnění majetkoprávních poměrů měl tedy stát.

Druhým klíčovým hybatelem byla římskokatolická církev jako restituent 98 procent nárokovaného majetku. Ta se rozhodla právo na restituce svého majetku uplatnit. Postupovala obdobně jako apoštol Pavel, který v určitých situacích také trval na svých právech vyplývajících z římského občanství, jehož byl držitelem.

Naše církve se společně s 14 dalšími nekatolickými společenstvími a s Federací židovských obcí stala třetím „hráčem“ celé akce až dodatečně. Stalo se tak ve chvíli, kdy dva hlavní hráči – stát a římskokatolická církev – navrhly, aby se společně s restitucemi vyřešil i druhý ►

zásadní problém ve vztahu českého státu a jeho církvi, totiž problém přechodu na jejich samofinancování.

Jaké jsou základní parametry přijatého zákona?

Nezávislé odhady vyčíslily současnou hodnotu církvemi legitimně nárokováného majetku (z 98 procent náležel římskokatolické církvi) na 134 miliard. Původně církevní majetek v odhadované ceně 75 miliard, který je dnes ve vlastnictví Pozemkového fondu ČR a Lesů ČR, bude na základě hodnověrných dokladů navrácen přímo původním majitelům (např. farnostem nebo řádům). O sporných případech rozhodne soud.

Namísto majetku, který být vrácen nemůže (je už nyní např. ve vlastnictví obcí, fyzických nebo právnických osob), bude státem v průběhu třiceti let vyplácena finanční náhrada ve výši 59 miliard. Přibližně dvacet procent z této hodnoty se římskokatolická církev vzdala ve prospěch ostatních českých církví a Federace židovských obcí, které se díky tomu staly rovněž významnými „restituenty“. Pro naši církev to má např. přinést třicet let po sobě částku 75,5 milionu.

Vzhledem k takto vyřešeným restitučním závazkům vůči církvím stát mohl v rámci stejného zákona vyhlásit, že během následujících 17 let postupně ukončí dosavadní financování duchovních ze státního rozpočtu a to bude nadále již jen na církvích samotných.

Mám pocit, že katolíci si protestantskou podporu koupili. Nás by se přece restituce téměř vůbec netýkaly...

Oproti nárokům římskokatolické církve jsou nároky našich sborů a středisek Diakonie sice malé, ale nikoli zanedbatelné. Jejich hodnota je odhadována na přibližně 200 milionů korun.

Je tady ovšem ještě jiný důvod, proč se k zákonu přidat: k oběma zbývajícím klíčovými subjektům (ke státu i římskokatolické církvi) přece pocítujeme nikoli nepodstatnou míru občanské, resp. spolukřesťanské loajality. Sám bych byl proti jimi navrženému společnému řešení pouze v případě, že by nás nutilo k něčemu protiprávnímu, nemravnému či nekřesťanskému. K ničemu takovému nedošlo. Skutečnost, že shodou okolností se oběma těmito subjektům hodí zatahnout

nás do své hry jako ty, kteří na ni mohou relativně „vydělat“ (dostaneme finanční náhradu za majetek, který nám nepatřil), není dostatečným důvodem pro odmítnutí. Případné „restituční“ peníze pro naši církev nás přece neuplatí k falešné loajalitě vůči státu nebo římskokatolické církvi. I nadále k nim snad zůstaneme kriticky loajální.

Ano, rozhodnutí římskokatolické církve vzdát se 20 procent finanční náhrady ve prospěch ostatních církví, zcela jistě pevněji „semklo“ ekumenickou církevní frontu. Ne ovšem jako úplatek, nýbrž jako legitimní taktický tah velmi úzce související s vyřešením otázky budoucího samofinancování církvi.

Kritika spojení restitucí s finanční odlukou

Opozice i evangeličtí odpůrci kritizovali výrazně mj. právě tu skutečnost, že se do jednoho zákona spojily restituce a finanční odluka.

Politicky i právně zašmodrchané klubko vztahu českého státu k jeho církvím spočívalo právě v tom, že tato dvě témata spolu velmi úzce souvisí jako spojené nádoby. Nebylo průchozí chtít po církvích samofinancování bez předchozích restitucí ani restituce bez současného vyřešení problému budoucího samofinancování. Sekularizovaná česká veřejnost vyjadřovala dlouhodobě názor, že majetek se církvím vracet nemá a že se zároveň mají církve co nejrychleji financovat samy. To ovšem každý jen trochu demokraticky smýšlející právník nebo politik nemohl připustit, protože by tím zcela popřel ideu právního státu, ke které se naše demokracie hlásí.

Proto nakonec tři klíčoví hráči navrhli řešení, které osobně považují za moudré a elegantní zároveň. Stát pro sebe velmi výhodným způsobem vyřeší a uzavře svůj právně-ústavní a hospodářský dluh a zároveň dá církvím najevo, že po jeho splacení očekává od církví finanční samostatnost.

Církve se měly majetku úplně zříci. Proč to neudělaly?

Gesto naprostého zřeknutí se majetku se může jevit jako reálná alternativa jen na první pohled. Na restituce by totiž neměla nárok římskokatolická církev jako celek, reprezentovaná pražským arcibiskupem nebo dokonce samotným papežem. Restituenty jsou její nejrůznější složky s vlastní

právní subjektivitou – farnosti, diecéze, řády... A zde se ohromná masa anonymního majetku rozpadá do menších, velmi konkrétních položek, u kterých původní majitelé mohou často přesně dohledat, jak se stali jejich vlastníky a k čemu v jejich hospodaření sloužily.

Libeňský evangelický sbor, ve kterém jsem nyní farářem, vlastní činžovní dům, který komunisté shodou okolností nezabavili. Kdyby ho ovšem zabavili, považoval bych za občanskou i křesťanskou povinnost usilovat o jeho navrácení nebo o přiměřenou finanční náhradu. Byl totiž financován zcela konkrétními jednotlivci a skupinami, kteří jeho stavbu podpořili právě proto, aby s ním libeňský evangelický sbor mohl podnikat a z výnosu této činnosti podporovat svou hlavní činnost.

Církve se nemohou zříci ani finanční náhrady, protože ta bude použita mimo jiné na vyplacení vlastních subjektů, které svůj majetek od státu nedostanou, protože byl shodou okolností za oněch 60 let převeden na jiné nestátní majitele, např. na obce, kraje nebo fyzické osoby.

Neměly církve počkat na dohodu napříč celou politickou scénou?

Církve trpělivě čekaly na dohodu napříč celou politickou scénou velmi dlouho. Byly připraveny jednat s jakoukoli dosavadní českou vládou, pravicovou i levicovou. Politická výbušnost a složitost celé problematiky ovšem způsobila nekonečné dvacetileté odklady. Pravdou je, že pouze poslední dvě pravicové vlády považovaly danou problematiku za prioritní, a proto byly ochotny obětovat při jejím řešení i podstatnou část své popularity u české veřejnosti.

Navržené řešení jistě není ideální a zcela spravedlivé, je ovšem dobře promyšlené a v argumentované, podložené posudky nezávislých institucí. Ostrou a demagogickou kritikou ze strany levicových stran považují proto za pokryteckou a populistickou. KSČM se dostala do situace, kdy jako zloděj poučuje okradeného o tom, co je a není morální a spravedlivé. Politické ČSSD byli dlouhou dobu sami ve vládě a mohli navrhnout jiné způsoby řešení, které by jim byly bližší. Církevní představitelé byli ochotni o nich jednat. Nic skutečně významného z jejich strany nebylo navrženo.

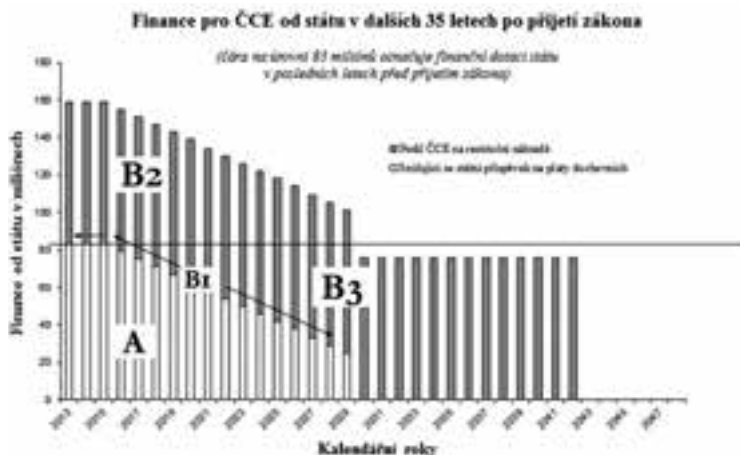
Za této situace autor těchto řádků nevidí na postupu pravicové vlády a římskokatolické církve jako největšího restituenta nic nemravného ani nespravedlivého. Čas při případném čekání na budoucí návrh přijatelný pro celou politickou scénu by se s největší pravděpodobností počítal na pětiletky. I nadále by byl blokován rozvoj mnoha obcí. A kdyby se mezitím jednotlivé církevní subjekty začaly domáhat svého majetku soudně (kdo by se jim divil?), stálo by to Českou republiku mnohem více, včetně náhrad za soudní spory. Ústavní soud k tomu otevřel cestu konstatováním protiústavní nečinnosti Parlamentu v roce 2007, v němž mimo jiné prohlásil, že: „Dlouhodobá nečinnost Parlamentu České republiky spočívající v nepřijetí zvláštního právního předpisu, který by vypořádal historický majetek církví a náboženských společností, je protiústavní... Nepřijetí zvláštního zákona, k čemuž se zákonodárce explicitně zavázal, po dobu 20 let... je projevem nepřijatelné legislativní libovůle a porušuje čl. 1 Ústavy – to, že je Česká republika demokratický právní stát.“

Budeme umět s tak ohromným majetkem hospodařit? Nerozloží to naši církev zevnitř, novými, dosud nepoznanými pokušeními?

Bezmála tři miliardy, které ČCE mají připadnout jako součet po dobu 30 let postupně vypláceného podílu na finanční náhradě a postupně se snižujícího se státního příspěvku na financování církve (po dobu 17 let), vypadají na první pohled jako ohromná hromada peněz s korumpujícím potenciálem rozložit naši malou církev zevnitř. Ve skutečnosti je tomu úplně jinak. V průběhu dalších 30 let obdrží naše církve v součtu jen asi o třetinu více, než by obdržela v případě, že by zákon nebyl přijat a platila dosavadní pravidla státního financování duchovních.

Proč jsme se pro přechod k samofinancování nerozhodli již dříve sami?

K samofinancování zaujala naše církve zásadní stanovisko již v roce 1993, a to usnesením synodu. Cituji: „Přímá závislost církve na státním rozpočtu je pro další život církve a její vztah ke společnosti neudržitelná. Chceme proto postupně směřovat k ekonomické nezávislosti církve na státním rozpočtu. Očekáváme, že to přispěje ►

k větší odpovědnosti každého člena církve za věc evangelia. Postupný přechod na nový vztah církve a státu chceme nést jako celá církev společně a solidárně...“ Toto usnesení – spíše proklamace než soubor konkrétních opatření na cestu k samofinancování – však v následujících téměř 20 letech „spalo“. Na celospolečenské úrovni si strany a vlády restitučně-odlukový rébus z výše uvedených důvodů přehazovaly jak horký brambor. A pro nás byl setrvalý stav v dané věci, kdy se nechystaly ani restituce, ani finanční odluha, z některých ohledů výhodná. Nevyžadoval např. potřebu nějak skokově zvyšovat vlastní obětavost. Toto pohodlné vyčkávání považuji osobně za chybu a selhání našeho společenství.

Na co peníze z přidělené finanční náhrady a z „odlukového fondu“ v naší církvi půjdou?

To není v tuto chvíli jasné a zřejmě se to ukáže nejdříve za dva až tři roky. Bude to záležet na rozhodnutí synodu po předchozí diskusi ve všech patrech naší církve. Následující poznámky ke grafu uvedenému níže nechť čtenář laskavě přijme jako subjektivní odhad autora tohoto článku.

Čára na úrovni 83 milionů označuje roční dávky vyplácené státem naší církvi v posledních letech před přijetím restitučně-odlukového zákona. Jen letmým pohledem na celek grafu zjistíme, že po přijetí tohoto zákona budeme státem díky finanční náhradě z restitucí dotováni prvních 17 let o dost výrazněji než doposud, dalších 13 let pak slaběji. Po roce 2043 již budeme zcela závislí na samofinancování.

Část A označuje postupně se snižující státní příspěvek, určený doposud téměř výhradně na platy kazatelů. První tři roky bude vyplácen v dosavadní výši 83 milionů, pak se po dobu 14 let bude postupně snižovat, každý rok o pět procent. Pokud vím, zatím nikdo nenavrhl, aby se použil nějak jinak, než jak byl používán doposud, tedy na platy kazatelů. Náš přechod na samofinancování bude tedy nejméně sedmnáctiletý.

Celá část B označuje náš podíl na restituční náhradě. Stát nám v dalších 30 letech vyplatí každoročně 75,5 milionů.

Část B1 označuje peníze, které církev bude vyplácet některým svým sborům a střediskům Diakonie, jejichž oprávněné restituční nároky nemohly být uspokojeny v naturáliích. Tyto subjekty se zavázaly, že se o ně nebudou se státem soudit, a církev by jim za to měla vyplatit příslušnou náhradu.

Část B2 označuje částku, o kterou si v prvních 17 letech oproti dosavadním státním příspěvkům přilepšíme. Tuto částku se jako církev s největší pravděpodobností pokusíme z velké části investovat a užívat z ní zisky.

O největší části B3 je toho v tuto chvíli jasno nejméně. Neoficiálně zatím padaly, pokud je autorovi známo, tyto návrhy, jak je užít: na investice (a v běžném hospodaření následně užívat jen výnosy zisky) / na platy kazatelů, aby byl přechod k samofinancování měkčeji rozložen třeba na dobu dvaceti až čtyřiceti let / na diakonické, misijní, církevně-školské, sociální nebo humanitární církevní fondy...

Roman Mazur, farář

v Praze-Libni a senior Pražského seniorátu

Dosáhla česká společnost úspěchem komunistů ve volbách politického dna?

Pokus o přiblížení diskuse k vyjádření synodní rady

Synodní rada vydala prohlášení k aktuálnímu vývoji ve společnosti (je otištěno v tomto čísle v rubrice Nástěnka), které reaguje především na výsledky listopadových krajských voleb a na skutečnost, že mezi členy většiny krajských rad jsou členové KSČM. To je pro synodní radu negativní signál o vývoji ve společnosti. Prohlášení vyvolalo poměrně bouřlivou diskusi (zejména na internetovém portálu Evangnet a v síti Facebook, ale i v tištěných médiích). Impulsem k diskusi jsou především články nebo otevřené dopisy farářů ČCE Tomáše Molnára a Tomáše Trusiny, v nichž oba prohlášení kritizují. Naopak farář z Krouny David Sedláček v reakci na uvedené texty vyslovil synodní radě poděkování. Nezabíhejme do podrobností rozvětvené diskuse, kterou si čtenář může dohledat sám, a pokusme se uvedené texty shrnout.

Kritické hlasy

Molnár ani Trusina nepovažují prohlášení za vhodně načasované. Výsledky demokratických voleb jen odrážejí dlouhodobě neutěšený stav a rozklad společnosti a k poklesu tzv. politického dna za uplynulých dvacet tři let od pádu komunismu došlo již mnohokrát. Molnár upozorňuje, že mnoho předlistopadových komunistů se již dlouhou dobu pohybuje v nejvyšších kruzích, Trusina za dno naší demokracie považuje například takzvanou opoziční smlouvou a kritizuje mnohé kroky liberálních a konzervativních stran, naposledy přijetí zákona o církevních restitucích „narychlo uplácanou“ většinou.

Těž pro Molnára je výsledek voleb důsledkem „protlačení“ tohoto zákona, který (jak ukazují průzkumy veřejného mínění) naprostá většina obyvatel této země odmítá. Molnár ostře kritizuje to, že se evangelíci podíleli na zákonu, který vydává obrovský majetek do rukou nedemokratické struktury, jak označuje římskokatolickou církev. Trusina pak

z prohlášení nejvíce kritizuje větu, která mluví o zrazené důvěře evangelických voličů k ČSSD, která přizvala k moci komunisty a tak znevěrohodnila svůj program. Z jeho pohledu je to neadekvátně jednostranné, protože se synodní rada neozvala, když se zvolit komunisty nechal například prezident Klaus, a stejně tak nechává bez komentáře, když poslanci ODS hlasují spolu s komunisty pro zákony a vyhlášky, které odrážejí populistické a xenofobní nálady ve společnosti.

Trusina zmiňuje i ponižování nezaměstnaných, kterých se musel zastat až Ústavní soud zrušením „nucených tzv. veřejných prací“. Molnár zase srovnává situaci po volbách z roku 2012 se zcela odlišnou situací roku 1947. Velký bratr na Východě neexistuje a komunisté bývají občas u moci v mnoha zemích západního světa.

Poděkování za výzvu k diskusi

David Sedláček synodní radě naopak děkuje za odvahu k jasnému prohlášení a do budoucna by si přál takto konkrétních a možná i kontroverzních vyjádření více. Poukázat na přiblížování ČSSD a KSČM považuje za důležité. Chápe prohlášení jako výzvu k diskusi, nikoliv za „stanovení“ jediného správného názoru. Sedláček je rád i za odmítavé reakce na vyjádření synodní rady a v pojmenování mnohých problémů společnosti souhlasí s Tomášem Trusinou. Přesto se domnívá, že veřejně deklarovaná pozvánka KSČM k vládě ze strany ČSSD je vážný problém, který nelze považovat za jeden z mnoha. Odmítá názor, že mezi komunisty a ostatními politickými stranami není rozdíl. Sedláček nezpochybňuje demokratické zvolení zástupců této strany, jejich ideologii však za demokratickou nepovažuje. Nepřijímá názor, že mezi předlistopadovými komunisty v různých stranách, především těmi, kteří svoji komunistickou minulost vnímají jako selhání, a současnými politiky KSČM není rozdíl. ►

Na závěr ještě věta z článku dominikánské-
ho provinciála Benedikta Mohelníka, který vy-
dal podobně kritické prohlášení jako synodní
rada. O tom probíhá diskuse na stránkách
Magazínu ChristNet.cz. Mohelník odmítá, že
by prohlášení proti komunistům bylo vydáno
účelově v souvislosti se strachem o majetek,
a zmiňuje zcela zásadní rozdíly v tom, jak se na

člověka a na společnost dívají křesťané a jak
komunisté. Mohelník jakožto příslušník řádu
„bratří kazatelů“ svůj článek uzavírá biblickým
citátem z apoštola Pavla. „Hlásej slovo, trvej
na něm, ať je vhod či nevhod, vyvracej, varuj,
povzbuzuj s neúnavnou trpělivostí a s péčí
o učení...“ (2Tim 4, 2).

Jan Kirschner

PUBLIKACE CESTA CÍRKVE I - V

Známe svou církev?

Těžká léta 1945–1989

Když se nyní, po dlouhodobě nezodpovědně
zneužívané polistopadové svobodě komunisté
vrací do vlády v mnoha krajích, je nanejvýš
prospěšné připomínat si, jak nám svého času
vládli nejen v krajích, ale v celé zemi. Stává se
aktuální rozpomínat se, jakou komunisté ved-

li propagandu, o co usilovali a jak si počínali
v oblasti církevní politiky.

Zlovolný komunistický režim od nástupu
k moci mnohem více pronásledoval církev
římskokatolickou. Nad evangelickými církvemi
byl, hlavně z počátku, loajalitou profesora

J. L. Hromádky, roztažen jakýsi ochranný deštník. Při silnějších srážkách, nebo když padaly kroupy, však ani ten nestačil. Totalitnímu režimu, který proti náboženskému tmářství zvěstoval „vědecký, materialistický, ateistický, marxisticko-leninský“ světový názor, zbývalo vždy dosti ideologické nevráživosti a bojovného nepřátelství i vůči evangelickým církvím. Odtaženě archivní materiály státních institucí o tom vydávají autentické svědectví.

Komise synodu „Cesta církve v letech 1945 až 1989“ již od roku 2007 studuje, s jakými potížemi, administrativními příkazy, zákazy či jinými překážkami, zlomyslnostmi a často i represemi se potkávala Českobratrská církev evangelická na své cestě padesátými až osmdesátými lety minulého století. Výsledky své práce publikuje v Knižnici studijních textů Českobratrské církve evangelické. Těch publikací CESTA CÍRKVE je zatím pět a do roku 2015 by jich mělo být – *Deo volente* – deset.

Každá nově vydaná publikace je expedována do všech sborů na ukázkou, hlavně proto, aby si ji členové mohli prohlédnout, následně v e-shopu (na stránkách www.e-cirkev.cz) objednat a pak hlavně přečíst. Hromadné objednávky s možností slevy celého balíčku (299 Kč) jsou pochopitelně možné prostřednictvím farních úřadů.

Obsah jednotlivých dílů:

Cesta církve I

Boj o majetek německé evangelické církve po 2. světové válce
Protesty kolem zákona o rodině z roku 1963
Jak ČCE nabyla ducha svobody
a jak o něj přišla – Roky 1968–1977
Odpěrači vojenské služby v ČCE
Moje rodina (Vojen Syrovátka) a minulý režim
Odpor proti komunistickému režimu
na Kutnohorsku
Expedice zakázané literatury I. (Petr Brodský)

Cesta církve II

Prezidentské milosti pro vězněné faráře
Jar. Choděru a Jar. Ryšavého
Zákon o rodině z pohledu státních
a stranických orgánů
Evangelický tisk v padesátých letech

Vzpomínky na evangelické brigády
(J. B. Šourek)

Ještě nezapomenuto (Darja Kocábová)
Odsun Němců (1945–1946–1947)

Zpráva synodního kurátora o jednáních
okolo NCZ z let 1948–1949

Cesta církve III

Další věznění faráři Bohumil Dittrich,
Petr Jankovský a Karel Hrbek
Protestantské církve v prvním roce
komunistického režimu
„Naše oddanost socialismu...“
snahy J. L. Hromádky o soulad mezi církví
a režimem
Situace církví a farářů v padesátých letech...
přes agendu OCT v Jindřichově Hradci
„Boj o věřící“ v životě pardubického sboru
v letech 1956–1961
Poselství k zahraničním církvím
z XI. synodu v roce 1953
Dopisy studentů KEBF a farářů ČCE
prezidentu A. Zápotockému v roce 1956

Cesta církve IV

Prázdninové lesní brigády evangelické
mládeže – editoři Pavel Hlaváč, Marta
Kačerová, Pavla Loucká a Líba Eliášová

Cesta církve V

Další věznění faráři ČCE Josef Hájek,
B. B. Bašus a Antonín Verner
Tichá defenziva Libuše Bašusové
Evangelický kazatel, bezsouhlasník,
čestný občan Šumperka Jiří Veber
Sledování synodů státní správou
Expedice zakázané literatury II.
(Věra Lukášová, Jiřina Šiklová)
Protestantský protest a paralelní obec
1977–1989
Zpěvníček Nová píseň (P. Hlaváč, B. Pivoňka,
J. Keller, P. Kalus)
O písňové tvorbě a teologii písní...
(Pavel Keřkovský)
Protest synodní rady ČCE proti
politickým rozhodnutím z 30. 5. 1958
Informativní zpráva o přípravách sekretariátu
pro věci církevní ministerstva kultury na XIV.
synod ČCE z roku 1962

Pavel Hlaváč

Probuzení, vytržení, výzva k usebrání

Pod tímto latinským výrokem, jenž v češtině znamená „vzhůru srdce“, zahajujeme letošní řadu hymnologických článků na témata spojená s přípravou nového církevního zpěvníku. Název naší rubriky nevzešel jen z písně, kterou nyní čtenářům prezentujeme. *Sursum corda* je v mnohých (také evangelických) liturgiích jakousi konstantou, na kterou se pokaždé těší ten, kdo si uvědomuje význam a sílu slov z úvodního dialogu eucharistické modlitby nebo anafory, jejíž kořeny sahají hluboko do staré církve (3. století). Zmíněný dialog začíná slovy:

Kněž: Pán s vámi.

Lid: I s duchem tvým. (I s tebou.)

Kněž: Vzhůru srdce!

Lid: Máme je u Pána. (Máme je pozdvižena k Pánu.)

Kněž: Vzdáváme díky Pánu, našemu Bohu. (Díky vzdáváme Pánu.)

Lid: Je to důstojné a spravedlivé.

Poté následují další komponenty tzv. preface (předmluvy), jež předchází proměňování darů chleba a vína. *Sursum corda* je zlom, vytržení, probuzení, kterým se člověk má usebrat tak, aby se jeho mysl upínala k nebeskému Pánu. K tomu mají posloužit všechny staré i nové písně, které hodláme čtenářům představit.

Vzhůru srdce – píseň z maďarského reformovaného světa

Tato píseň je zdařilou ukázkou, jak lze využít a nově interpretovat význam důležitých liturgických pojmů. Ze starokřesťanského liturgického zvolání vznikl incipit nové písně, v níž se mísí osobní zbožnost, plná vrocích tónů, s protestantským pojetím slavení večere Páně.

Síla té písně spočívá v tom, že říká za nás i to, co bychom sami neuměli vyjádřit.

Zkušenosti a nové perspektivy

Vzhůru srdce – je výzvou k vnitřnímu pozvednutí citu a mysli k Bohu. „Toto zvolání by nás mělo nasměřovat k tomu, proč jsme se vlastně sešli – ke slavení eucharistie – díkuvzdání.

Často, když je člověk roztěkaný při mši a ne vždy se soustředí, právě toto zvolání by ho mělo nasměřovat tím správným směrem. Jsem tu, abych Bohu děkoval. Je to pro mne výzva k většímu přiblížení se k Bohu,“ říká Martin Kovář, vedoucí katolické scholy v obci Hutisko-Solanec a člen cimbálové muziky Soláň. Farářka Radka Včelná, přestože si je vědoma, v čem může být užívání těchto slov trochu problematické (zdravení uprostřed bohoslužeb, kde se téměř všichni známe), jsou tato slova „něčím, co potěšovalo a potěšuje. Je to pocit ujištění, přicházející zvenčí: to, co bude jednou v nebi, je už ochutnávkou přítomno zde ve společenství církve.“

V mnohých liturgiích, například v evangelické církvi v Německu, se tato slova nerecitují, ale zpívají. Tímto celý úvodní dialog preface včetně pozdravu vyznívá jinak (necivilně), jako by se daný okamžik odehrával v širším časovém i prostorovém kontextu. Vždyť nejde o běžný pozdrav, o běžnou výzvu. V tomto smyslu zpívaný projev může přinášet větší účinek než ten mluvený.

Již ve staré církvi, a také mnohem dříve při starozákonních bohoslužebných rituálech existovala praxe, že se liturgické texty přednášely zpěvně. Mnozí proroci oznamovali svá proroctví jakousi zvláštní kantilací. Zpěv je vyšším stadiem mluvy. Řecký hudební vědec Thrasybulos Georgiades tvrdí, že tendence sjednocení řeči

Vzhůru srdce

Český text: Jaromír Plíšek / maďarský originál "Őrülj szívem"
Náboj: Kluž 1837 / Zpěvník maďarské reformované církve
Zpracování (art.): Ladislav Moravetz 2012

1. Vzhůru srd - ce, za - ra - doj se, v krás - se vi - ry po - sta - ň jít. K ho - ti - ně bít

s ho - ší - tem dšes, on sám tě ev - je, ty jsi přijď

2. Jestli blich tvůj smrtelnou mado / chystá k tvému sklonění,
ten Kristě ušl bloudití tmu / v zářivý jas proměti.
3. S veľkou touhou a s naději / jen z toho se těšit jít,
přv stole evim, s duši s těm, / že mne zase obnoví.
4. Očtí mne, smej v lechen blich / z nešeti své neustíne,
ať mne rly dál seškolí, / utěší se z bly mé.
5. Ten hod vsný klíč mou duši / k tobě znovu připešit,
Zišťas se mous, dš ruku mou, / s sebou jít ať moka dál.
6. Jen nech svůj blich za sebou bít / ke Kristu jdi s důvěrou,
že skraz klíč, své vzkříšení, / moc má sejmout tíhu tvou.
7. Tak jsi pojď, kdo toužít / ndravit duši své dopřít,
Válcnou milost, svou lástnost, / slancím Pán rozlévit.

a hudby se objevovaly již v rané křesťanské liturgii, kdy vznikla nutnost kultovní řeči, neboť Slovo má znít (má znějící podstatu), a aby dobře znělo, vyžaduje hudebně určený přednes. Proto je důležité, aby estetická dimenze liturgického zpěvu měla odpovídající kvalitu. Aby liturgický sólový zpěv nezněl falešně, je zapotřebí se v něm trvale cvičit, neboť od okamžiku, kdy byl člověk vyhnán z ráje, jeho schopnost čistě intonovat přestala být samozřejmostí.

Reformovaná propojenost

Ve většině našich sborů probíhá služba Kristova stolu podle formulářů, které neobsahují úvodní dialog eucharistické modlitby. Jde o podobnou praxi, s kterou se Jaromír Plíšek blíže seznámil v jednom reformovaném sboru v Budapešti, v době, kdy zastával funkci českého velvyslance v Maďarsku. Zde se před večeří Páně nepoužívá zpívaná liturgie, ale zato se často zpívá „Örülj

szívem“, jedna z nejpřívánějších písní v maďarském reformovaném prostředí. Tato píseň J. Plíška zaujala jakousi dynamičností, tématem večeře Páně a tím, že v jejím rodném listě figuruje Plíškovo oblíbené město Kluž, ležící v Rumunsku.

Nejprve byla vytištěna v luterském zpěvníku *Új zengedező mennyei kar* (Nový zvucící nebeský kůr) z roku 1770. Originál textu je německého původu: „Mein Seel dich freu' und lustig sei mit Glauben wohlgezieret“. Vznik německé písně se datuje kolem roku 1743, poprvé byla publikována roku 1759 v marburském zpěvníku. Maďarský reformovaný zpěvník z roku 1837, vydaný v sedmihradském Kluži, ji uvádí s nápěvem dodnes užívaným. Existence kvalitní adaptace textu do češtiny může posílit naši spojitost s maďarskými reformovanými a evangelickými církvemi ve střední Evropě.

Ladislav Moravetz

Česko zná nejlepší pečovatelky!

Ve čtvrtek 29. listopadu se konalo na Novoměstské radnici v Praze slavnostní vyhlášení jubilejního, již desátého ročníku ocenění Pečovatel/ka roku společně s vyhlášením Národní ceny Asociace poskytovatelů sociálních služeb (APSS ČR) – Pracovník sociálních služeb. Akci pořádala již tradičně Diakonie ČCE ve spolupráci s APSS ČR a konala se pod záštitou manželky prezidenta ČR paní Livie Klausové, předsedkyně PSP ČR Miroslavy Němcové (zastoupena poslankyní Lenkou Kohoutovou), ministryně práce a sociálních věcí Ludmily Müllerové a starostky Městské části Praha 2 Jany Černochové.

Cílem ocenění „Pečovatel/ka roku“ je podpořit ty, jejichž významným každodenním

úkolem je pečovat a pomáhat potřebným. Toto celorepublikové ocenění se od letošního roku spojilo s vyhlášením Národní ceny APSS ČR – zahrnuje tak širší škálu profesí pečovatelů a pečovatelek, sociálních pracovníků či pracovníků v sociálních službách. Nominace do soutěže měli příležitost od června zasílat za „svého“ pracovníka samotní klienti, rodiny a přátelé klientů, jakož i spolupracovníci či vedoucí služeb vysílajících pomáhajících organizací.

Odborná komise vybrala deset pracovníc, které převzaly titul Pečovatel/ka roku, a udělila dalších osmnáct čestných uznání. Šest vítězek na 1. až 3. místě bylo oceněno v druhé části programu, který patřil národní ceně

v kategoriích Sociální pracovník a Pracovník v sociálních službách. Celá akce je pojímána zejména jako příležitost poděkovat a veřejně ocenit jejich práci. Vyhlášení hudebně doprovodila Chorea Bohemica a celým programem provázeli účastníky moderátor Petr J. Svoboda.

„Cílem projektu je upozornit na potřebnost povolání pracovníků sociálních služeb, chápaného zpravidla jako životní poslání. Jen člověk vybavený citlivostí, rozhledem, pohotovostí a moudrostí je schopen dobře vnímat to, co se z osobnosti člověka v jeho nejzákladnějších potřebách projevuje. Schopnost toto individuální respektovat a přiměřeně reagovat je bezesporu náročná role hodná ocenění,“ říká Libuše Roytová, ředitelka Diakonie ČCE – Střediska křesťanské pomoci v Praze, jež je zároveň zakladatelkou ocenění Pečovatel/ka roku.

„Pracovníci v sociálních službách, pečovatelky, pečovatelé a sociální pracovníci patří mezi základní pilíře systému sociálních služeb v ČR. Ocenit tuto záslužnou práci, zvýšit její společenskou prestiž a upozornit na ty nejlepší, to jsou hlavní důvody a principy Národní ceny APSS ČR a ocenění Pečovatel/ka roku,“ dodává prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR Jiří Horecký. ph

AKTUALITY

Nový dárcovský portál Diakonie ČCE

Před vánočními svátky představila Diakonie ČCE nový dárcovský web s názvem Mnoho tváří pomoci. Cílem je oslovit současné i potenciální podporovatele celé Diakonie i jednotlivých středisek a nabídnout jednoduchý a zajímavý způsob, jak darovat finanční příspěvek na konkrétní diakonický účel. Na webu si vyberete konkrétní dárek, jímž podpoříte lidi v nejrůznější nouzi u nás i v dalších zemích, kde pomáháme, jako je Etiopie, Mali, Moldavsko nebo Sýrie. Využít můžete i online platbu platební kartou, takže vám celá věc zabere sotva pár minut. Kromě dobrého pocitu ze smysluplného skutku získáte také elektronický certifikát o daru, jenž se může stát hezkým dárkem pro vás nebo vaše blízké. Vše podstatné najdete na www.mnoho-tvari-pomoci.cz.

Šachy pro Diakonii

Koncem minulého roku zorganizoval sbor ČCE Brno II šachovou simultánní partii, při níž slovenský šachový velmistr Ján Markoš vyzval 30 hráčů současně. Výtěžek ze zápisného a z prodeje domácích specialit členů sboru činil 18 tisíc Kč a byl věnován brněnskému středisku Diakonie ČCE, které jej využije na stavbu chráněného bydlení Nosislav. Více o tomto připravovaném projektu přineseme v jednom z příštích čísel, bližší informace také na webu nosislav.diakonie.cz.

Předvánoční aukce opět úspěšné

Na sklonku roku byly v Diakonii na pořadu také tradiční předvánoční aukce výrobků klientů či dalších uměleckých děl. Ta litoměřická vynesla za účasti flétnisty a jazzmana Jiřího Stivína 314 tisíc korun na nový výtah do budovy Centra denních služeb. V jihomoravském Betlémě vybrali téměř půl milionu na projekt nového Chráněného bydlení Mirandie.

ph

PRO DĚTI: BIBLICKÝ ZVĚŘINEC

Krávy

V letošním roce se na této stránce budeme setkávat s Anežkou a zvířaty, o kterých se píše v Bibli.

Krávy

Brambory, práce a sny.

Je sobota. Nemusí se do školy, konečně se Anežka vyspí.

Peřinu si dá přes hlavu, aby neslyšela malého Filipa, který už si dávno myslí, že je ráno.

Přichází maminka. Anežko, dobré ráno.

Anežka dělá, že spí. V sobotu ne...

Anežko, musíme vstávat, budeme sázet brambory. Potřebujeme pomoc.

Celý den venku sázeli, unaveně si pak sedli k večeři.

Vždycky před jídlem zpívají písničku. Poděkování Pánu Bohu za jídlo.

Ale vždyť je s těmi bramborami tolik práce! Nešlo by to nějak jednoduše? Trochu víc samo?

To je jako ten příběh z Bible, o tlustých a hubených kravách.

Kdysi dávno prodali Josefa jeho bratři do Egypta. Stal se tam správcem u bohatého Potífara. Pak se ale nespravedlivě dostal do vězení a tam zůstal dlouho zavřený. Během té doby svým spoluvězňům vykládal jejich sny. A jeden z těch spoluvězňů si pak vzpomněl, že by Josef mohl pomoci vyložit sen i faraonovi. Faraonovi se zdál takový divný sen o divných kravách. Nejdřív se krásné, tlusté krávy pásly u řeky. Ale pak z té řeky vylezly ošklivé, vyzábělé krávy a sežraly ty krásné, tlusté krávy. Co to má znamenat, takový sen? Faraon z toho byl celý neklidný. Teď přišla řada na Josefa.

Ne já, ale Bůh dá faraonovi uspokojivou odpověď, řekl Josef rovnou ve dveřích.

Je to tak: Egypt čeká sedm let dostatku, ale pak přijde sedm let bídy. Na to je potřeba se připravit... A tak se Josef v Egyptě stal správcem a organizoval skladování zásob, aby se pak období hladu dalo přečkat.

Anežce se to začíná spojovat. Pán Bůh faraonovi tím snem o kravách poradil, jak to udělat, aby neumřeli hladem. Ale jídlo jim z nebe nespadlo.

Možná spousta dobrých nápadů na lidi nějak „napadá“ shora.

Pane Bože, děkujeme za nápady.

Krávy v Bibli

Kráva je zvíře velké a náročné na péči. Je užitečné na práci i jako zdroj obživy.

Dvěma kravám po otelení bylo svěřeno tažení vozu se schránou úmluvy (1 Sa 6,7).

Býk býval obětním zvířetem, například Eliáš obětuje býka na Karmelu (1 Kr 18).

Na poušti, když Mojžíš odešel na horu, si vyrobili Izraelci zlaté tele jako zpodobení boha.

Na dobytek pamatuje i Desatero, sedmý den má odpočívat i vůl (Ex 23,12).

Ale o kravách nebo volích, kteří jsou ve stáji, kde se narodil Ježíš, se v Bibli nic nepíše.

Lenka Ridzoňová, kresba: Tomáš Tichý

Doporučujeme:

GASTALDIOVÁ, Silvia a MUSATTIOVÁ, Claire.

Lidé Bible – Život a zvyky.

Praha: Kalich, 2008.

Zastav se na chvíli...

Biblické meditace na rok 2013

„Pracujeme od rána do večera i o víkendech. A čas od času pocítíme velmi silně, že potřebujeme zbrzdit, zastavit se, odpočinout. Toužíme po pokoji, po klidu, po vnitřní vyrovnanosti. Většinou to ale nedokážeme a ženeme se dál. Židé na to měli dobrý vynález. Den odpočinutí...“

Křesťané posunuli den odpočinutí na neděli, ale dost často si neděli nedrží. Co jsme neudělali v týdnu, doháníme v neděli. Nemáme ani jeden den volný. Ztrácíme den odpočinutí. Ale pak jsme vyčerpaní, naštvaní. Dobře nám tak. V neděli se má chodit ráno do kostela, pak má nejlépe celá rodina zasednout ke svátečnímu obědu a potom lenořit nebo jít na výlet. A co je nejdůležitější: vypnout počítač v sobotu večer a zapnout ho až v pondělí ráno a taky vypnout mobil. Musím přiznat, že to nedělám, a vím, že mi to škodí...“ Tak píše farář Petr Hudec. Heslo *pokoj*.

Již potřetí vydal nosislavský sbor drobnou knížku biblických meditací pro nadcházející rok s názvem *Zastav se na chvíli*. Letos je autorem zamyšlení dejvický farář Petr Hudec. Píše o jednotlivých plodech Ducha svatého. Jsou to: láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání. (Gal 5,22-23a)

Autor hledá jednotlivé pojmy v Bibli na více místech. Plody se tak „nasvítí“ z různých stran, otevrou se širší souvislosti. Co to znamená v Bibli a jak to souvisí s námi.

Třeba heslo *laskavost*: nejdřív se dočteme, kde a jak se o laskavosti mluví v Bibli. Laskavý je Pán Bůh. Laskavost je skoro totéž co milost. Marnotratně laskavý a milosrdný byl otec z podobenství o ztraceném synu. A k laskavosti, měkkosrdcatosti je vyzván člověk. Proč? Protože se mu tak bude lépe žít. „Laskavost hřeje a staví na nohy.“ Na konci se autor svěřuje: „Dobře se cítím jen v prostředí laskavých lidí. Jsem rád, že takových lidí je spousta. Laskavý byl Ježíš, také proto jsem mu uvěřil. Laskavost je ovocem Ducha svatého.“

Knihu provázejí ilustrace více než případné. Jak asi vypadá ovoce z nebe? Nad tím před lety přemýšlel architekt a výtvarník Hanuš Härtel z dejvického sboru, když navrhoval vitráže přízemně-suterénní modlitebny. Okna v úrovni chodníku se podle jeho návrhu prosvítala. Shora se vždy sklání holubice a zdola jako by vytahovala plamínek, světlo. Světlo lásky, radosti, pokoje...

Meditace jsou doplněny modlitbami k Duchu svatému. Od různých autorů je vybral a přeložil nosislavský farář Ondřej Macek. A tak například spolu s Marií Luisou Thurmairovou můžeme prosit: „Přijď, těšiteli, Duchu svatý... Dej žár našim srdcím. Buď pomocí, která nás dovede k cíli. Drž nás, když nevíme kudy, raď, když jsme bezradní, mluv ty sám, když nám chybí slova...“

Knihy je malým zastavením. Její žlutá obálka na vás může zasvitnout třeba ráno cestou do práce. Necháte k sobě promluvit laskavého autora, zastavíte se u jedné myšlenky, uvědomíte si, jak je dobře, že to, jestli dnešní den přinese nějaké ovoce, není jen ve vašich rukou... Je to něco shůry, co ve vás vykřeše plamínek, vytáhne k životu lásku, radost, pokoj... Udějte prostor Duchu svatému. Nechte obyčejný strom nést neobyčejné ovoce.

A neobyčejné ovoce ponese i výtěžek z prodeje knihy. Je totiž určen na vybudování chráněného bydlení Nosislav, které zde připravuje Diakonie.

Lenka Ridzoňová

Šest labutí

Nad řekou, nízko nad hladinou, letěly labuť. Mohutné rozmachy křídel, svist perutí vytrhne z myšlenek i nejzamýšlenějšího myslivce. Labuť ve vzduchu, to není jen tak, jako když do vrabců střílí... Je to událost. Vzepětí! Chodívám tudy kolem světa, protože chodit pěšky je zdravé a cesta kolem světa je projekt důstojný a k jeho uskutečnění není potřeba mimořádného nadání, stačí se rozhodnout. Kolem světa chodívám odpoledne po kávě a deserty, a domů se vracím večer, abych stihl události dne, jak je zaznamenali zpravodajové a zmoderovali moderátoři. Tento způsob pěší cesty kolem světa je záležitost dlouhodobá a skýtá každodenní pohodlí vlastní postele. Denní úseky se mohou sčítat, ale já nechávám svoji cestu kolem světa probíhat bez obtížných počtů, vždyť za své kroky se nemusím nikomu odpovídat. Jsem svobodný chodec po světě.

Kolem světa jdu podél řeky, abych nezbloudil ve spleti rozmanitých cest vedoucích odněkud někam, kdo by se v nich vyznal. Řeka je jasná, od pramene k ústí vede si svou po miliony let. Člověk ji, pravda, za tu dobu trochu učesal regulací, přehradami a jinými vodními díly, ale donutil ji, aby tekla do kopce, se nepodařilo ani komunistům. S řekou po boku člověk nezabloudí.

Labuť bylo šest a to je síla! Od vzmachů jejich křídel se na hladině vzdouvaly vlny, že by i remorkér s vlečným člunem plným písku rozhoupaly. Byl to labuť výlet rodičů s dětmi: dva bělostní ptáci na čele – tatínek s maminkou, ale těžko se pozná, kdo je kdo –, v závěsu za nimi čtyři odrostlé děti, ještě mají na sobě zbytky hnědého peří po ošklivém káčátku. Ještě jsou pohromadě, ale na jaře už je rodiče vystr-

nadí do života: – Marš, děcka, navazovat vztahy, zakládat rodiny, stavět hnízda, sedět na vejcích! Táta s mámou zůstanou pospolu až do smrti, labuť pár nevěra nerozdělí.

Mohl bych se nechat převézt přívozem na druhý břeh. Obávám se však, že uprostřed řeky by mohl převozník sáhnout pod lavičku, vylovit veslo a vrazit mi je do ruky: – Tak a teď ty, já už toho mám plný kecky! Kdo by pak chodil za mne kolem světa, kdybych musel převážet cestující veřejnost z jednoho břehu na druhý? Kdo by se za mne večer díval na zprávy...

Pouštím si je do bytu dobrovolně, abych se něco dozvěděl, nebo abych zbůhdarma utloukl čas? – Lidé na obrazovce mi připadají neskuteční, jako by je někdo vylisoval z umělé hmoty, nalíčil a naprogramoval na mluvení. Snaží se pobavit a nic neříci, nic nevysvětlit. I předpověď počasí musí být zábavná. Kdesi cosi hoří, jinde zas po sobě střílejí, kdosi cosi ukradl, ale myslel to dobře, jenom si to půjčil. Jeden pán by chtěl být prezidentem a teď zrovna je k tomu příhodná chvíle. Každý máme podle ústavy právo být prezidentem republiky, tak proč ne já? Taky jedna paní by chtěla být prezidentkou a není sama, další a další se jen jen hrnou. Jak je to napadlo, že zrovna oni... Slibují, co nikdy nesplní, protože to nejde, vykládají cosi, o čem si myslí, že my, kteří možná půjdeme k volbám, chceme slyšet, že se nám to líbí. Zaplnili veřejný prostor svými vyžehlenými portréty a bezobsažnými hesly, které pro ně vymyslela a vyrobila reklamní agentura; snaží se vlichotit do přízně co nejvíce lidem. Když nemohou jinak, připustí, že se kdysi zmýlili, ale už dávno, byla taková doba, ale teď že na to nejsou ani trochu pyšní, teď už se nezmýlí, vždyť se už poučili. Prezidentem nebo prezidentkou budou kvůli nám, obyčejným lidem, abychom se měli dobře. Tak. – To jsme se toho zase dozvěděli...

Zítřka po kávě a deserty opět vyrazím podél řeky na cestu kolem světa. Už se těším na labuť. Líbí se mi ti ptáci úžasní, monogamní. Před lety si dali slovo, že budou žít spolu, plodit a vychovávat děti, a skutečně, do smrti to vydrží. Cesta kolem světa je povznášející. Na každém kroku poznáváme a v poznaném se utvuzujeme, jak je ten svět krásně udělaný...

Ivan Binar (foto: Zuzana Kršáková)

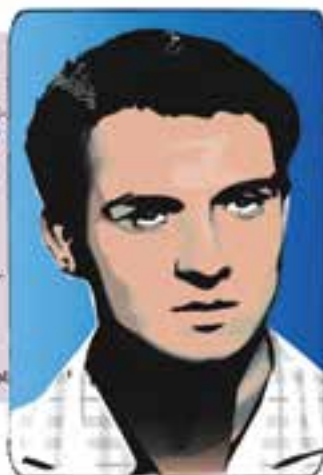
Jan Palach

Pochodeň č. 1

text: www.janpalach.cz
kreslí Kristian Malina

Po maturitě chtěl Jan Palach studovat historii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Ažkoliv přijímací zkoušky složil dobře, nebyl pro velký počet uchazečů přijat. Zapsal se proto ke studiu zemědělské ekonomie na Vysoké škole ekonomické. Byl aktivním studentem, spoluzakládal akademický senát, svým přátelům rozdával různé strojípošné texty, mezi nimi dopis Alexandra Solženicyna, texty Ludvíka Vaculíka a jiné. V roce 1968 se však jeho zájem o věci veřejné ještě vyostroval.

Zivotní příběh Jana Palacha se až do 16. ledna 1969 nevážil nikým zásadním od osudů řady jeho vrstevníků. Vyrůstal ve Všetech u Mělníku, jehotec Josef Palach provozoval cukrářskou dílnu s obchodem. Rodiče se aktivně účastnili místního života: docházeli do Sokola a hráli divadlo v ochotnickém spolku, Libuše Palachová byla členkou evangelického sboru v nedaleké Liběšíně. Svě syny Jana i provrozenného Jiřího se snažili vychovávat v duchu prvorepublikových a vlasteneckých tradic. Na začátku padesátých let muzei Palachovi stejně jako většina živnostníků zavítat cukrářství a o pár let později také dílnu.

Okupace 1968

V říjnu 1968 nastoupil Jan Palach na Filozofickou fakultu UK v Praze. Podle vzpomínek svých přátel se na podzim 1968 zúčastnil několika pouličních demonstrací. V listopadu 1968 se také aktivně zapojil do okupační stávky, která však skončila neúspěchem. Několik jeho přátel a spolužáků později při výsleších uvedlo, že zlom v jeho chování nastal právě v tomto období.

Jan Palach delší dobu přemýšlel o radikálním činu, který by vyburcoval veřejnost k odporu. Zvažoval různé formy protestu.

Na počátku ledna 1969 poslal dopis studentskému vůdci Lubomíru Holečkovi na shromáždění studentů Filozofické fakulty UK v Praze a také svazu českých spisovatelů.

Z Palachova dopisu Svazu československých spisovatelů, 16. leden 1969

„Vzhledem k tomu, že naše národy se ocitly na pokraji bezmádky a odevzdanosti, rozhodli jsem se vyjádřit svůj protest a probudit svědomí národa.“

Dokládá to zejména jeho návrh na obsazení hlavní budovy Československého rozhlasu a vysílání vjazy ke generální stávce. V tomto dokumentu se také objevují též, které Palach později použil také v dopise „Pochodeň č. 1“. Mezi požadavky nechybí například znucení.

Jan Palach na svojí vjazy patrně nedostal žádnou odpověď. I proto se stejně rozhodl pro jinou formu protestu. Měla nepoměrně více šokující podobu než násilné obsazení jedné budovy, zároveň však nevyžadovala dlouhou a složitou přípravu.

Překračování příště

OZNÁMENÍ

Přijímací zkoušky na Seminář církevní hudby Evangelické akademie

Dne 23. 3. 2013 proběhnou v budově Konzer-
vatoře Evangelické akademie v Olomouci při-
jímací zkoušky na tříleté studium Semináře
církevní hudby Evangelické akademie (SCHEA).
K přijímacím zkouškám je nutno se písemně
přihlásit nejpozději do 1. 3. 2013. Přihlášku je
třeba poslat poštou (nikoliv elektronicky!) na
adresu celocírkevního kantora: Ladislav Mora-
vetz, Na Chaloupkách 172, 768 72 Chvalčov. Všem
přihlášeným pošleme podrobnější informace
o průběhu zkoušky.

Přihláška má obsahovat:

Podepsanou žádost, včetně adresy bydliště,
telefonního kontaktu a e-mailu (2 kopie),

strukturovaný životopis se stručným popisem
dosavadních hudebních zkušeností (6 kopií),
motivační dopis, v němž uchazeč popíše důvody,
proč chce na semináři studovat, a zda má zájem
o kantorskou službu v církvi (6 kopií), potvrzení
o členství v Českobratrské církvi evangelické
vydané farním sborem (2 kopie).

Maximální počet studujících je 20 osob. Semi-
nář je určený především hudebním amatérům
(sbormistrům, varhaníkům, klavíristům), kteří
by se chtěli vzdělávat v oblasti, která souvisí
s kantorskou službou v Českobratrské církvi
evangelické. Nepůjde o akademické vzdělání, ale
o systematickou přípravu na sborovou praxi.

Více informací na www.e-cirkev.cz nebo
u celocírkevního kantora Ladislava Moravetze,
vedoucího SCHEA (moravetz@e-cirkev.cz,
tel. 573 378 607, 737 506 119).

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

Chystáme:
V cyklu Profesionální svět
Programátor

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Gabriela Fraňková Malinová
členové: Adam Balcar, Romana Čunderlíková,
Šárka Grauová, Pavel Hanych, Jiří Hoblík,
Jan Kirschner, Tomáš Pavelka,
Jana Plíšková, Lenka Ridzoňová

NA OBÁLCE

foto: Ilona Havlíčková

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka únorového
čísla je 20. 1. 2013
Vyhrazuje si právo
nevyžádané příspěvky krátit.

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05 Praha 1,
tel.: 222 316 306,
e-mail: szp@diakoniece.cz

TISKNE

M.I.B. production service s.r.o.,
Papírenská 1, 166 11 Praha, 6
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném
podá, objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz, sekce Publikační,
časopis Český bratr

www.ceskybratr.cz

ISSN 1211-6793